

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Ajda Žižek

Migracijski tokovi med Mehiko in ZDA

Diplomsko delo

Ljubljana, 2009

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Ajda Žižek

Mentorica:izr. prof. dr. Maja Bučar

Migracijski tokovi med Mehiko in ZDA

Diplomsko delo

Ljubljana, 2009

MIGRACIJSKI TOKOVI MED MEHIKO IN ZDA

V diplomskem delu so pod drobnogled vzete migracije, ki se vršijo vsakodnevno na meji med Mehiko in ZDA. Predstavljene so vidnejše migracijske teorije, migracijski zakoni v ZDA, migracijska politika ZDA in analiza vpliva denarnih nakazil na matično državo, v našem primeru na Mehiko in na posamezno gospodinjstvo.

Vsako leto v ZDA emigrira ogromno Mehičanov, ki nato svoja denarna nakazila (»remittances«) pošiljajo nazaj domov v Mehiko. V nalogi je predvsem razčlenjeno, s kakšnimi težavami se srečujejo mehiški emigranti, kakšni so zakonski okvirji, področja zaposlovanja, ter pogoji le-tega. Glavno vprašanje, na katerega poskušam odgovoriti v tem diplomskem delu je, kakšen delež BDP-ja predstavljajo, kako so denarna nakazila porabljena, oziroma kakšna je njihova dodana vrednost na zmanjševanje revščine, kakšen vpliv imajo denarna nakazila na izobrazbo otrok teh delavcev, na zdravje, oziroma na zdravstveno oskrbo.

Ugotovitve diplomskega dela so, da zaščita lastnega naroda ni v izgradnji fizičnih barier, saj se število ilegalnih imigrantov tako ne zmanjša. Mehika je tretja največja prejemnica denarnih nakazil na svetu in le ta imajo imajo pozitiven vpliv na razvoj in napredek v državi.

Ključne besede: *Mehika, ZDA, migracije, migracijska politika, denarna nakazila.*

MIGRATION FLOWS BETWEEN MEXICO AND U.S.

This dissertation examines daily migrations between Mexico and U.S. Presented here are migration theories, migration laws in U.S., U.S. immigration policies and the analysis of the impact of remittances to the country of origin, in our case, Mexico and each Mexican`s household.

Each year a number of Mexicans emigrate to the U.S., who then send their remittances back to Mexico. The dissertation deals with legal frameworks, work conditions and the problems that Mexican migrants face. Our main issue of focus is the proportion of the GDP represented by the remittances, how remittances are spent and what is their added value in poverty reduction, what is remittances` impact on medical treatment and on education of children of these workers.

Our conclusions state that the protection of a nation does not lie with putting up physical barriers, because the number of illegal immigrants cannot be reduced this way. Mexico is the third largest recipient of remittances in the world and have a positive impact on the development and the economic growth of the country.

Keywords: *Mexico, United States of America, migration, migration policy, remittances.*

KAZALO

1 UVOD	8
2 METODOLOŠKI OKVIR	9
2.1 Hipoteze	9
2.2 Zgradba diplomskega dela	9
2.3 Metodologija	10
3 OPREDELITEV POJMA: Migracije	11
3.1 Delitev migracij	11
3.2 Vzroki migracij	12
3.3 Prilagoditev novemu okolju	12
4 TEORIJE MIGRACIJ	14
4.1 Teorija potiska in potega (push-pull)	15
4.2 Neoklasične teorije migracij	18
4.2.1 Makro ekonomska teorija	18
4.2.2 Mikro ekonomska teorija in/ali teorija človeškega kapitala	19
4.3 Nova ekonomija migracij	20
4.4 Teorija dvojnega trga (Teorija segmentiranosti trga delovne sile)	22
4.5 Teorija svetovnega sistema	23
4.6 »Network« teorija	24
4.7 Teorija institucij	25
4.8 Teorija kumulativne vzročnosti	25
4.9 Teorija migracijskih sistemov	26
4.10 Sklep na osnovi pregledanih teorij v povezavi z raziskovalno temo	27
5 MIGRACIJSKA POLITIKA ZDA	29
5.1 Statistična dejstva	29
5.2 Institucije za migracije in varovanje v ZDA	35
5.2.1 Služba za imigracije in državljanstvo ZDA	35

5.2.2 Urad za nacionalno varnost	36
5.3 Pregled glavnih dokumentov o priseljevanju v ZDA	36
5.3.1 Zakon o kvotah	36
5.3.2 »Bracero« program	37
5.3.3 Zakon imigracij in državljanstvu	38
5.3.4 Zakon o imigracijah in nadzoru	39
5.3.5 Zakon o imigracijah	39
5.3.6 Odlok 187	40
5.3.7 Zakon o reformi imigracije in odgovornostih migrantov	41
5.3.8 Migracijska politika ZDA po 11. septembru 2001	41
5.4 ZDA – ZID - MEHIKA: farsa?	44
6 EKONOMSKI UČINKI EMIGRACIJ ZA MEHIKO	48
6.1 Denarna nakazila na splošno	48
6.2 Pomen denarnih nakazil – primer: MEHIKA	49
6.3. Denarna nakazila v luči finančne krize	54
6.4. Povzetek vpliva denarnih nakazil	56
7 SKLEPNA MISEL	56
8 LITERATURA	58
9 PRILOGA	66

Kazalo tabel:

Tabela 5.1: Delež migracij glede na celotno svetovno populacijo	29
Tabela 5.2: Delež migrantov v ZDA, glede na to od kod prihajajo (podatki iz leta 2005)	34
Tabela 5.3: Najbolj zaželjene zvezne države ilegalnih priseljencev	45
Tabela 6.1: Dohodek v Ginijevev koeficientu brez in z denarnim nakazilom	52
Tabela 6.2: Revščina na glavo z in brez denarnega nakazila.	53
Tabela 6.3: Izguba služb v gradbenem sektorju, od leta 2006 – 2008	55

Kazalo slik:

Slika 4.1: Migracije »push« in »pull«	17
Slika 5.1: Legalni migrantje v ZDA od leta 1820 do 2007, letno	30
Slika 5.2: Število (oziroma %) migrantov v ZDA od 1850 do 2007.....	31
Slika 5.3: Zvezne države z največjim številom migrantov in države z najhitreje rastočim deležem migrantov	33
Slika 5.4: Najbolj gosto poseljena območja migrantov iz Mehike v ZDA	35
Slika: 5.5: Meja med Mehiko in ZDA.....	46
Slika 6.1: Novogradnje v ZDA od septembra 1960 do septembra 2008.....	55

Kazalo grafov:

Graf 6.1: Deset držav, katerih denarna nakazila predstavljajo največji delež BDP-ja.....	49
Graf 6.2: Deset največjih prejemnic denarnih nakazil leta 2008.....	50
Graf 6.3: Povprečna transakcija denarnih nakazil za Mehiko od leta 2005 do 2008	51

SEZNAM KRATIC

ACLU – American Civil Liberties Union (Ameriško civilno svobodna unija)

CBP – Customs and Border Protection (Carinska in mejna varnost)

CHD – Civil Homeland Defense (Civilna zaščita domovine)

DHS – Department of Homeland Security (Urad za nacionalno varnost)

ESTA – Electronic System for Travel Authorization (Elektronski sistem za avtorizacijo potovanj)

IFAD – International Fund for Agricultural Developmen (Mednarodni sklad za razvoj kmetijstva)

IIRIRA – Illegal Immigration Reform and Immigrant Responsibility Act (Zakon o reformi imigracije in odgovornostih imigrantov)

INA – Immigration and Nationality Act (Zakon imigracij in državljanstva)

IRCA – Immigration Reform and Control Act (Zakon imigracijah in nadzoru)

MPI – Migration Policy Institute (Inštitut migracijskih politik)

USCIS – U.S. Citizenship and Immigration Service (Služba za državljanstvo in imigracije ZDA)

SFA – Secure Fence Act (Obmejni varnostni zakon)

UN – United Nations (ZN – Združeni narodi)

U.S. INS – U.S. Immigration and Naturalization Service (Služba za imigracije in državljanstvo ZDA)

USA – United States of America (ZDA – Združene države Amerike)

1 UVOD

Absolventski izlet sva s kolegico preživeli v sončni Kaliforniji, Arizoni in Nevadi. Takrat sem približno vedela, o čem bi lahko pisala v svoji diplomski nalogi – Migracijski tokovi med Mehiko in ZDA, a v motelu pri San Diegu se mi je dokončno »posvetilo«. Tam sva s Tanjo spoznali prijeten par, srednjih let, mehiškega rodu, ki je nama povedal, da živita in upravljata celoten motel že kar nekaj let, kar je veliko bolj donosno, kot če bi na delo hodila v matični Mehiki. Denar pošiljata domov, k otrokom. Živita v motelu, seveda je bilo njuno stanovanje več kot le soba s posteljo, televizijo in hladilnikom. Poleg tega imata na uporabo avtomobil višjega cenovnega razreda. Kasneje sva ju še povprašali po njuni mesečni plači in lahko vam zagotovim, da je večja od marsikaterega uslužbenca ali uslužbenke v naši (slovenski) javni upravi. S kolegico sva odprtih oči in ust poslušali, kaj sta nama pripovedovala in se spraševali, ali je res vsem prišlekom, v našem primeru Mehičanom, tako prijetno.

To je resnična zgodba. Ena tistih, za katero bi lahko rekli zgodba o uspehu. Pa nimajo vsi Mehičani take sreče, tudi nimajo vsi naravnost »salonskega« dela. Pravi blišč in bedo sva morda začutili v Las Vegasu, kjer so delavci in delavke mehiškega izvora opravljali izključno manj plačana in tudi družbeno manj ugledna dela, za katera vemo, da vplivajo na posameznikovo samopodobo.

Naslov moje diplomske naloge je Migracijski tokovi med Mehiko in ZDA, kjer me prvenstveno zanima stanje mehiških delavcev v Ameriki, njihovo delo, kakšno je, koliko je plačano, kakšne so njihove pravice, če jih sploh kaj imajo, kakšne so njihove dolžnosti. Podrobneje se posvetim tudi denarnim nakazilom, ki ga delavci in delavke mehiškega rodu, ki delajo v ZDA, pošiljajo domov k družini. Zanima me, kakšna je dodana vrednost na nivoju posameznega gospodinjstva in kakšna na ravni države. Poleg tega tudi poskušam dokazati »farso ameriškega berlinskega zidu«, ki se je pričel graditi pod vladavino Busha.

Tik pred zaključkom želim diplomski nalogi dodati pridih aktualnosti s finančno in gospodarsko krizo. V sklepu povzamem svoje ugotovitve, jih dopolnim s svojim mnenjem in potrdim, oziroma ovržem obe ali le eno od hipotez.

2 METODOLOŠKI OKVIR

2.1 Hipoteze

V svoji nalogi se ukvarjam s problemom migracijskih tokov med Mehiko in Združenimi državami Amerike (v nadaljevanju ZDA). Pri analizi migracijskih tokov med Mehiko in ZDA, sem imela pred seboj ves čas naslednji hipotezi:

- Izgradnja zidu med Mehiko in ZDA ne bo zmanjšala števila ilegalnih migrantov, saj je Mehika in tamkajšnje prebivalstvo preveč odvisno od dela v tujini, kjer je plačilo veliko večje, poleg tega pa tudi eliti ZDA mehiška poceni delovna sila ustreza.
- Denarna nakazila, ki prihajajo v Mehiko iz ZDA, omogočajo razvoj in napredek tako državi, kot posameznemu gospodinjstvu.

2.2 Zgradba diplomskega dela

Na začetku svojega dela opredelim sam pojem migracij. Opišem delitev migracij, razložim razlike med emigracijami, imigracijami in reemigracijami, opišem delitev migracij glede na smer, notranje, mednacionalne in ilegalne migracije. Pri tem ne pozabim opisati najpogostejših vzrokov migracij, kot so ekonomski, politični, verski, mikro, makro.

Od opredelitve samega pojma migracij tega uvrstim v teorije. Danes je poznanih kar nekaj teorij migracij, kjer poskuša vsaka zase, najbolj celovito in plastično predstaviti videnje migracij in njihovega učinka v širšem družbenem kontekstu.

V drugem delu svojega diplomskega dela preidem iz teoretičnih okvirjev v prakso, kjer me najprej zanima migracijska politika ZDA, v smislu zakonodaje na splošno, njihova migracijska politika do svoje sosede na jugu - Mehike, kar podkrepim z zgodovinskimi dejstvi in statističnimi dokazi, ter se nenazadnje osredotočim na stanje danes, kot je gradnja zidu na južni meji.

Tik pred zaključkom in sklepnimi mislimi, pa se v celoti nagnem k raziskovanju ekonomskega učinka denarnih nakazil, ki jih gostujoči mehiški delavci, ki delajo v

ZDA, pošiljajo nazaj v svojo matično domovino. Zanimajo me učinki denarnih nakazil tako na ravni države kot na ravni posameznega gospodinjstva.

Diplomo sklenem v sklepu, kjer povzamem potrditvi, oziroma zavrnitvi obeh ali le ene od podanih hipotez.

2.3 Metodologija

Diplomsko delo temelji na prebiranju in študiranju primarnih in sekundarnih virov, kjer sem se podrobneje seznanila s temo raziskovanja, ter nato študiranje nadgradila z metodo analize in interpretacijo le-teh (primarnih in sekundarnih virov) iz člankov, knjig, dokumentov, zakonov, aktov. Pri kronološkem pregledu odnosov med Mehiko in ZDA, sem uporabila deskriptivno metodo. Vsi statistični podatki temeljijo na analizi uradnih statističnih podatkov, medtem, ko je interpretacija moja lastna.

Z delom želim predvsem razložiti pomen denarnih nakazil iz Amerike v Mehiko, ter poskušati osvetliti dostikrat nerazumljene migracijske tokove med dvema ogromnima državama, kjer so ZDA sinonim moči, uspeha, zibelka globalizacijskega dožemanja sveta, ter Mehiko, ki se spopada z revščino in vsemi težavami, do katerih revščina privede in poskuša zagotoviti svetlejšo prihodnost svojim državljanom tudi s pomočjo denarja, prisluženega onstran meje.

3 OPREDELITEV POJMA: Migracije

Migracije ali selitve so eden osnovnih demografskih pojmov, kjer prihaja na nekem določenem ozemlju do zmanjševanja prebivalstva ali do povečevanja. Upadanje, oziroma naraščanje prebivalstva ni le posledica umrljivosti in rojstev v nekem prostoru in času, temveč vedno večjo vlogo, sploh v globalnem času, predstavljajo preselitve, odselitve, označeno z nadpomenko, migracije.

Pri terminološkem preučevanju pojma »migracije« ločimo emigracije, imigracije in reemigracije. Pri emigracijah gre za izselitev iz nekega območja, pri imigracijah gre za priselitev na neko območje, pri reemigraciji pa je mišljeno vračanje v matično domovino. Pri vseh treh pa je značilno, da so to migracije med državami. (DeSipio in de la Garza 1998, 4).

Pri migracijah se slej ko prej srečamo s pojmom naturalizacije, kar pomeni, da imigrantje pridobijo v svoji novi državi, v državi gostiteljici, državljanstvo. S podelitvijo državljanstva se priseljenci lažje in hitreje prilagodijo novemu okolju, olajšana jim je pot do zaposlitve, socialnega in zdravstvenega varstva, otroci pridobijo pravico do izobraževanja. (Malačič 2006, 145). Pogoji naturalizacije se od države do države razlikujejo. Konkretno, v ZDA je potrebno pridobiti dovoljenje Urada za priseljence, predpogoj pa je, da imigrant v državi biva 5 let, opravi test iz znanja angleškega jezika, zgodovine ZDA in njihove ustave, ne sme biti kaznovan ali preganjan, je moralen. (US Immigration and Naturalization Service 2008).

3.1 Delitev migracij

Ena najosnovnejših delitev je delitev na *stalne* in *začasne* migracije. Pri tem se je pomembno zavedati, da je meja med eno in drugo delitvijo težko določljiva. Za stalne migracije se šteje sprememba stalnega naslova. V okviru stalnih in začasnih migracij se pojavlja tudi termin repatriacija, ki označuje selitev v matično državo po nalogu, oziroma zahtevi iz strani oblasti. (Malačič 2006, 145).

Ločujemo tudi *primarne* in *sekundarne* migracije, kjer se pri primarni migraciji šteje prva preselitev iz rojstnega kraja v nek drug kraj, vse ostale migracije pa se štejejo kot sekundarne. Če se posameznik vrača v svoj rodni kraj, imenujemo to povratna migracija. (Malačič 2006, 145).

Malačič (2006, 145-146) v nadaljevanju navaja *ruralne* in *urbane* selitve, *posamične* in *kolektivne* selitve, za neorganizirane selitve pa se uporablja izraz *eksodus*. Na koncu loči še *prostovoljne* in *prisilne* selitve. V primeru prisilnih selitev, če je novo bivališče že določeno iz strani nekoga višjega, na primer oblasti, se tovrstna selitev imenuje *deportacija* ali *konfinacija*, v primeru, da pa drugega bivališča ni, govorimo o *izgonu* ali *ekspulziji*. V primeru, da pride do organizirane priselitve, ne da bi o tem matični prebivalci kaj vedeli ali se celo strinjali, govorimo o *invaziji*, s terminom *infiltracija* pa označujemo proces, ko gre za dolgotrajno, načrtno, prikrito priseljevanje.

3.2 Vzroki migracij

Vzrokov za migracije je lahko več. Tako najpogosteje zasledimo ekonomske, politične, kulturne, verske, psihološke, demografske, družbene vzroke, ter še bi lahko naštevali. (Malačič 2006, 159). Vsem vzrokom za migracije pa je skupno dejstvo, da migrantje emigrirajo zato, ker si želijo izboljšati svoje sedanje stanje, položaj. Pa naj si bo to izboljšanje v finančnem smislu, v smislu kvalitetnejšega življenja, strmijo k izboljšanju tako lastnega življenja, kot življenja celotne družine, stran od pritiskov, ki neugodno vplivajo na družinske člane, ali pa želijo ponuditi otrokom boljše možnosti izobrazbe. Še vedno najbolj razširjen vzrok ali pa morda tisti temeljni vzrok, da se proces migracije prične, je ekonomski. (Malačič 2006, 160). To bomo kasneje tudi videli pri opisu teorij, kjer jih največ izhaja ravno iz ekonomskih vzgibov.

3.3 Prilagoditev novemu okolju

Migrantje v novem okolju hitro »trčijo« v stik z domorodci, domačini pričakujejo, da bodo prišli, migrantje prevzeli njihov način življenja, kulturo, navade. Pride do procesa prilagajanja tako na strani tistih, ki so se priselili, kot tudi na strani domačinov, nemigrantskega prebivalstva. Pride do procesa akulturacije, kar pomeni da nek subjekt privzema navade in način življenja, ki ga obdaja in se počasi izničuje dediščina subjekta, ki jo je prinesel iz svoje izvorne družbe. (Reber v Kovačev 1993, 699).

Malačič (2006, 145) opisuje prilagajanje priseljencev novemu okolju v treh korakih. V prvi fazi je *začetna akomodacija* (prilagoditev), kjer si priseljenci uredijo osnovne življenjske potrebe, kot je stanovanje, služba. Za urejenimi osnovnimi bivanjskimi in

eksistenčnimi pogoji sledi *kulturna akomodacija*, kjer se priseljenci trudijo privzeti čim več navad novega okolja. Tretja, zadnja stopnja asimilacije pa je *dokončna spojitev* priseljencev z novim okoljem, kjer ni več delitve na nas in vas, ampak smo mi. Opisana asimilacija ponavadi traja več generacij. Uspešnost asimilacije je odvisna od več dejavnikov, od samih osebnostnih lastnosti priseljencev, sprejema nove okolice in stopnje uspešnosti priseljencev v novem okolju. Bolj ko je nekdo uspešen v nekem okolju, bolj se z le-tem identificira in ga na ta način tudi legitimira.

V praksi delimo migrante na tiste, ki ne čutijo nikakršne potrebe po prilagoditvi, sledijo tisti, ki delno sprejmejo akulturacijo nove družbe, a v sebi ostajajo zvesti svojemu primarnemu okolju. V tretji skupini pa so migrantje, ki se z novo družbo popolnoma poistovetijo in to tudi povejo. (Kovačev 1993, 701 - 704).

4 TEORIJE MIGRACIJ

Pri snovanju migracijskih teorij je potrebno všteti več dejavnikov, predpostavk, domnev. Težko je zaobjeti vse akterje, da bi lahko osnovali eno samo migracijsko teorijo. Tako smo priča večim teorijam, ki razlagajo migracije vsaka iz svojega zornega kota.

Prvi poskus teorije migracij je podal Ravenstein¹ (Malačič 2006, 159), ki je ugotovil naslednje zakonitosti migracij:

1. *Večina migrantov se seli na kratke razdalje. Z naraščanjem razdalje med odselitvenim in priselitvenim krajem pada število migrantov.*
2. *Vsak migracijski tok ima svoj protitok.*
3. *Ženske so bolj nagnjene k migracijam na krajše razdalje.*
4. *Migracije potekajo v etapah. Z gospodarskim razvojem se v posamezna mesta najprej priseljuje okoliško prebivalstvo, kasneje pa vse bolj oddaljeno prebivalstvo. Na ta način mesto širi svoje gravitacijsko območje.*
5. *Vaško prebivalstvo je mobilnejše od mestnega.*
6. *Tehnološki razvoj pospešuje migracije.*
7. *Na migracije vplivajo različni dejavniki, vendar so med njimi najpomembnejši ekonomski.*

(Malačič 2006, 159-160).

Kasneje se je pojavilo kar nekaj kritik na Ravensteinove zakonitosti o migracijah, saj ne pojasnjujejo vzrokov migracij. So se pa na vzroke migracij toliko bolj usmerile novodobne teorije migracij, katerih opis sledi.

V svojem delu se bom skoncentrirala na Teorijo potiska in potega, na neoklasične teorije in sodobne migracijske teorije.

¹ E. G. Ravenstein: *The Laws of migration, Journal of Royal Statistical Society*, 48, pp. 167-235 in 52, pp. 241-305, London 1885 in 1889.

4.1 Teorija potiska in potega (push-pull)

Teorija poskuša migracije razložiti z dejavnikom emigracijskega območja, ki predstavlja območje potiska (push) in z dejavnikom imigracijskega območja, ki predstavlja območje potega (pull). Območje potiska je tisto, ki posameznika potiska ven iz nekega območja, zaradi različnih vzrokov, kot so nevzdržne razmere v državi, izguba zaposlitve, upadanje ali prenehanje določene ekonomske dejavnosti, diskriminatorno obravnavanje, naravne in druge nesreče, negotova prihodnost za posameznika. Območje potega pa je tisto območje, ki posameznika kot magnet privlači, bodisi zaradi boljših razmer za posameznikov razvoj, zaradi možnosti zaposlitve, boljšega plačila, zaradi osebnega napredovanja in podobno. Nemogoče je določiti, kateri vzroki (push ali pull) pripeljejo posameznika do migracij. (Malačič 2006, 160). Ponavadi na migrante vpliva kombinacija obojih, »push« in »pull« elementov. (Bevc in drugi 2000). Omenjena teorija pomaga navesti dejavnike migracije, čeprav pa lahko teoriji očitamo zameglitev razumevanja ali je do migracij prišlo zaradi »push« ali »pull« dejavnika. (Malačič, 2006, 160).

Bauer in Zimmermann (1999, 20) v praksi razumeta »push« vzroke kot ugodne ekonomske pogoje v imigracijskih državah. Med te pogoje prištevata stopnjo nezaposlenosti, plače, delovne pogoje, socialno varnost, ekonomsko strukturo. Med vplive na migracije prištevata tudi demografski element, kot je starostna struktura delovne populacije, družinske migracije, tok prosilcev za azil in tok beguncev.

Na grafu 4.1 so predstavljeni »push« in »pull« dejavniki iz ekonomskega vidika po Bauerju in Zimmermannu (1999). Povpraševanje so »pull« migracije in ponudbo predstavljajo »push« migracije in so definirane v skladu z agregatnim povpraševanjem in ponudbo gospodarstva imigracijske države. Če se na diagramu 1 krivulja povpraševanja pomakne navzgor, razberemo, da se poveča output in raven cen se dvigne. Potemtakem je za državo koristno, da poveča količino imigrantov, ker se je raven plač povečala, zato, da bi se izognila inflaciji, in še dodatno povečala output. Tako se krivulja ponudbe pomakne navzdol. Ravnotežje se tako premakne iz točke A v točko B in razdalja med obema točkama predstavlja »pull« migracije. Lahko se zgodi primer, da se poveča število migrantov, ne da bi se povečalo povpraševanje. Agregatna ponudba se zato pomakne navzdol in ravnotežje se izpostavi v točki C. Razdalje med A in C se tako imenuje »push« migracija. »Push« migracija nastane tudi, če se ponudba

zmanjša in se tako ravnotežje iz točke C premakne na točko A. Vendar v tem primeru se pomanjkanje ponudbe vsaj delno pokrije s povečanim številom imigrantov in tako se ponovno ravnotežje izpostavi nižje po krivulji povpraševanja. Na diagramu 2 imamo primer ponudbene krivulje, ki je neelastična – navpična. Na obe krivulji, tako ponudbo, kot povpraševanje, vpliva le realna raven plač. Če je v pogajanjih s sindikati določena raven plač nad ravnotežno (diagram 3), potem je nezaposlenost enaka razdalji od točke A1 do točke A2. Imigracija – »push« migracija, pomakne krivuljo ponudbe v desno, v novo ravnotežje, ki ga predstavlja točka A3. Tako se poveča nezaposlenost, hkrati z nezaposlenostjo narastejo izdatki tudi državi – vladni deficit, ker mora plačevati nadomestila nezaposlenim. To poveča agregatno povpraševanje, cene se tako dvignejo, vendar pomemben podatek je, da output ostaja enak. V tem primeru imamo za posledico »push« imigracije tako imenovano stagflacijo.

Slika 4.1: Migracije »push« in »pull«

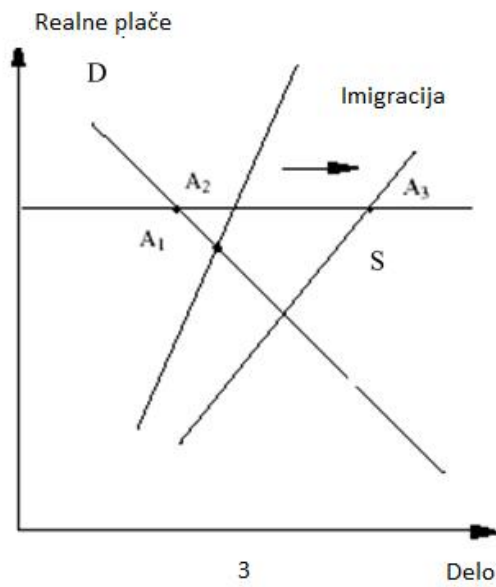
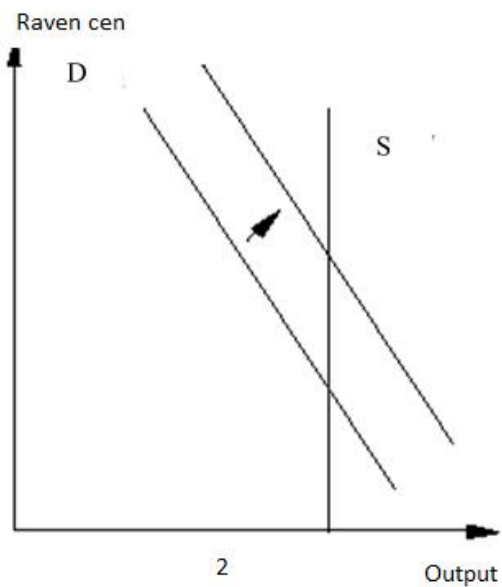
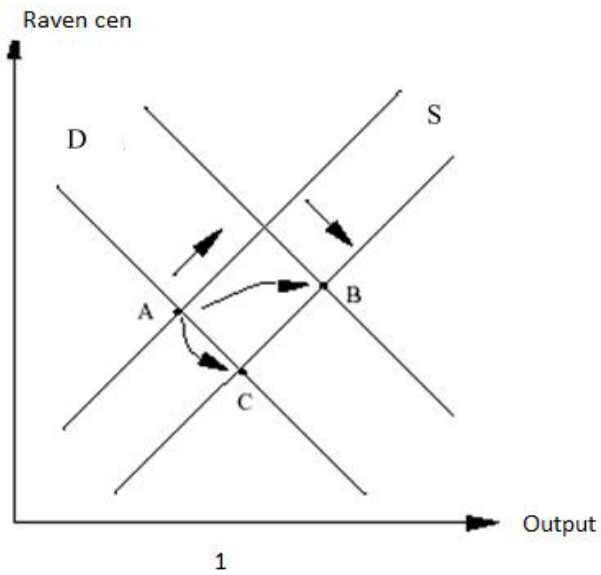
Legenda:

»pull« migracije: AB

»push« migracije: AC

ponudba: S

povpraševanje: D

Vir: Bauer in Zimmermann (1999, 21).

4.2 Neoklasične teorije migracij

Pri neoklasičnih teorijah poznamo makroekonomski pristop in mikroekonomski pristop ali/in teorijo človeškega kapitala.

4.2.1 Makro ekonomska teorija

Po tej teoriji so mednarodne migracije posledica razlik v ponudbi dela in povpraševanja po njem, v posameznih geografskih regijah. (Massey in drugi 1993, 433). V državah z relativno številčno delovno silo je ravnotežna cena dela relativno nizka in obratno, v državah z relativno številčno manjšo delovno silo, je ravnotežna cena dela relativno visoka. Iz tega izhajajo razlike med plačami, kar ima za vzrok selitev delovne sile iz območja z nizkimi plačami v države z višjimi plačami. Posledica tega je zviševanje plač v prvi državi in zniževanje plač v drugi državi do te mere, da predstavljajo razliko v plačah le še stroški selitve. Po isti teoriji naj bi se v obratni smeri, kot delo, selil kapital. Tako se ustvarja dodaten tok delovnih migracij, posebej kvalificirane in izobražene delovne sile iz razvitih držav v nerazvite, kjer naj bi bili izobraženi delavci zaradi svoje redkosti, še bolj plačani, kot v matični državi. Massey in sodelavci (1993, 434) makro ekonomsko teorijo strnejo v pet točk:

- 1. Razlog mednarodnih migracij so razlike v plačah med posameznimi območji (državami).*
- 2. Migracij ni, če ni razlik v plačah. Z odpravo razlik v plačilu, bodo tudi migracije prenehale.*
- 3. Razlike, glede v donosu na človeški kapital, so lahko različne od splošnih razlik v plačah ter lahko povzročijo selitve celo v nasprotni smeri od splošnih migracijskih tokov, a le za visoko izobražene delavce.*
- 4. Glavni sprožilec migracij so trgi delovne sile.*
- 5. Na migracijske tokove lahko vplivajo vlade, z reguliranjem trgov delovne sile, bodisi v matičnih državah in/ali zelenih, ciljnih državah.*

(Massey in drugi 1993, 434).

4.2.2 Mikro ekonomska teorija in/ali teorija človeškega kapitala

Mikro ekonomska teorija in teorija človeškega kapitala sta si zelo podobni, zato ju obravnavam skupaj, čeprav nekateri avtorji priznavajo le eno izmed obeh, ali ju obravnavajo ločeno, vsako posebej.

Mikro ekonomska teorija je ena najstarejših in najbolj poznanih družboslovnih klasičnih teorij in pravi, da se posamezniki odločajo za migracije na podlagi »cost – benefit« analize. Posameznik se seveda odloči za tisto migracijo, kjer bo na koncu večji donos, se pravi, da se mu bo začetna investicija, tako imenovana migracija, čim prej poplačala, oziroma obrestovala. Med stroške migracije spada vse, od stroškov poti, do najdbe nove službe, stanovanja, kot tudi učenja novega jezika, privzeti navade in običaje nove kulture, stroški psihološke narave, kot je pogrešanje doma, navajanje na novo identiteto. Ta teorija gleda na migracije kot na posameznikovo naložbeno, investicijsko odločitev. (Bauer in Zimmermann 1999, 15).

Massey in sodelavci (1993, 435), so podobno kot pri makro teoriji svoje zaključke strnili v 10 točk:

1. *Mednarodne migracije so odvisne od višine plač in zaposlenosti v obeh državah.*
2. *Lastnosti posameznikovega človeškega kapitala, ki povečajo dobiček posameznika ali njegove zmožnosti zaposlitve v novi državi glede na izvorno, bodo povečale verjetnost migriranja, če vsi drugi pogoji ostanejo enaki.*
3. *Na možnost migriranja pozitivno vplivajo posameznikove lastnosti, družbeni pogoji ali tehnologija, ki znižujejo stroške in povečajo dobiček.*
4. *Zaradi prejšnjih dveh točk imajo posamezniki v isti državi različna nagnjenja do migriranja.*
5. *Agregatni tokovi migracij so le vsote individualnih selitev, ki so izvedene na podlagi individualnih odločitev.*
6. *Mednarodnih migracij ni za pričakovati ob odsotnosti razlik v plačah in/ali stopnji zaposlenosti med državami. Migracije se dogajajo, dokler se razlike ne uravnajo.*

7. *Razlika v pričakovanih donosih determinira volumen migracijskih tokov.*
8. *Razlike med trgi delovne sile privedejo do odločitve za migriranje. Ostali trgi nimajo direktnega vpliva na migracije.*
9. *V primeru psihološke privlačnosti pogojev v določeni državi, so lahko stroški migracije tudi negativni. V tem primeru je za zaustavitev toka migracij potrebna negativna razlika v zasluških.*
10. *Na migracijske tokove lahko še najbolj vplivajo vlade, skozi politike, ki vplivajo na možnost zaslužka v izvornih državah ali državah destinacije. Lahko vplivajo na dvig plač v izvornih državah, dvignejo stroške migriranja ali znižajo možnost zaposlitve.*

(Massey in drugi 1993, 435).

Teorija človeškega kapitala pravi, da naj bi želja po migriranju z leti upadala, zaradi starostnih omejitev delavca, zaradi manjšega pričakovanega dobička. Bolj nagnjeni k migriranju naj bi bili visoko izobraženi delavci, ker so sposobni zbrati vse informacije, ki so na voljo. Stroški migriranja naj bi z razdaljo naraščali, ne le zaradi fizične razdalje, temveč tudi zaradi informacij o trgu delovne sile, so bolj zanesljive in lažje preverljive pri bližnjih destinacijah. (Bauer in Zimmerman 1999, 15).

4.3 Nova ekonomija migracij

Nova ekonomija migracij zagovarja, da ni več posameznik tisti, ki se odloča za migriranje, ampak se odločitev za migriranje oblikuje v sklopu večjih enot ljudi, ki so si v sorodu. Glavni cilj družin, oziroma gospodinjstev je, da ne le maksimizirajo sredstva, temveč tudi minimizirajo tveganja in ovire, povezane z različnimi tveganji na trgih poleg trga delovne sile. (Stark in Levhari 1982, Stark 1984, Katz in Stark 1986, Lauby in Stark 1988, Taylor 1986, Stark 1991, v Massey in drugi 1993, 436).

Družina lahko izvaja večji pregled in kontrolo nad tveganjem izgube dohodka tako, da razprši svoje resurse, na primer delo družinskih članov. Tveganje pred izgubo dohodka je večje v državah v razvoju, kot pa v razvitih državah, tudi denar za nove investicije ali uresničitev novih idej, je lažje pridobiti v razvitejših državah, še posebno za družine z

manj možnostmi, ali revnejše družine. Tako izguba dela v državah, kjer ni vzpostavljenih varnostnih mehanizmov, ki bi brezposelnemu nudila neko osnovno socialno varnost, prisili družino v migrantsko delo v drugih državah. Družine tako pošljejo svojega člana ali člane na delo v tujino, da si zagotovijo reden dohodek v primeru brezposelnosti, poškodbe katerega izmed njenih članov ali v primeru naravnih nesreč, ko pride do izpada pridelka.

Poleg zagotovitve rednega dohodka, predstavlja razlog za delo v tujini tudi večja možnost pridobitve dodatnih sredstev za financiranje izboljšanja produktivnosti doma ali pa želijo družine zagotoviti svojim otrokom boljšo izobrazbo. (Massey in drugi 1993, 436 – 438).

Massey in sodelavci (1993, 439-440) so nanizali v skladu z omenjeno teorijo naslednje zaključke:

- 1. Najprimernejše enote za analizo migracij so družine ali gospodinjstva, ne posameznik.*
- 2. Za mednarodne migracije niso pogoj le razlike v plačah. Gospodinjstva pošiljajo svoje člane na delo v tujino tudi zaradi razloga razpršitve resursev.*
- 3. Migracije in lokalno delo se ne izključujeta. Obstajajo primeri, ko delujeta vzpodbudno drug na drugega. Ko se dvignejo dobički na lokalnem trgu, je možnost pridobitve kapitala za delovanje na lokalnem trgu s pomočjo dela v tujini še bolj privlačna.*
- 4. Zmanjšanje migracijskih tokov ni nujno, ko se plače izravnavajo.*
- 5. Enak pričakovan dobiček ne bo imel istega vpliva ne verjetnost migriranja za družine na različnih lokacijah z različnimi dohodki v okolju z različnimi dohodki.*
- 6. Vlade lahko pomembno vplivajo ne le na trg delovne sile, temveč tudi na druge trge, kot je zavarovalniški, kapitalski trg, ter da oblikujejo zavarovanje za primer brezposelnosti.*
- 7. Vladne politike, ki prinašajo ekonomske spremembe in vplivajo na distribucijo dohodka, vplivajo tudi na posamezna gospodinjstva in tako na migracije.*
- 8. Vladne politike in ekonomske spremembe, ki vplivajo na distribucijo dohodkov, vplivajo na migracije, tudi če vplivajo na povprečne*

dohodke. V primeru, da se dohodek zviša, ne da bi bile tega zvišanja deležne revnejše družine, potem se nagnjenost k migracijam še poveča, če pa pri zvišanju niso vplete bogatejše družine, potem se ta nagnjenost zmanjša.

(Massey in drugi 1993, 439 – 440).

4.4 Teorija dvojnega trga (Teorija segmentiranosti trga delovne sile)

Zagovornik teorije dvojnega trga je Piore (v Massey in drugi 1993, 440), ki išče vzroke migracij v značilnosti moderne industrijske družbe. Vzroki migracij niso dejavniki potiska iz matične države, kot je za primer nizko plačilo, slabe razmere, temveč dejavniki potega v drugi državi, kjer kronično primanjkuje delovne sile. Za potrditev svoje teorije, Piore (v Massey in drugi 1993, 441 – 443) navaja štiri značilnosti moderne industrijske družbe:

- 1. Strukturna inflacija. Plače niso le odsev ponudbe in povpraševanja, temveč izražajo tudi prestiž in status nekega dela.*
- 2. Motivacijski problemi. Le ti nastanejo pri službah, ki so manj cenjene, oziroma, ki so na dnu družbene lestvice. To je ponavadi delo, ki ni cenjeno in ki ne prinaša napredovanja. V vsaki družbi obstaja tudi dno in delodajalci potrebujejo delavce, ki jim delo predstavlja le vir preživetja in ne dodane vrednosti, kar je delo kot statusni simbol. Več razlogov je, da so za opravljanje teh del najbolj primerni migrantje. Migrantje se najverjetneje zavedajo nizkega statusa dela, ki ga opravljajo, ampak njim gre največkrat le za akumuliranje kapitala ali pa so te službe glede na migrantove razmere doma kljub vsemu zelo dobro plačane in se ugled migranta zviša v njegovi matični državi.*
- 3. Ekonomska dvojnost. Za razvite industrijske družbe je značilno, da se je razcepila na dva dela: del kapitala in del delovne sile. V prvem delu je zaposlena izobražena delovna sila, ki je dobro plačana in ima status. V delu delovne sile pa so plače nižje in tudi izobrazbena struktura delavcev je nižja. Ravno nizke plače, nestabilnost dela, ki precej zavisi od povpraševanja po določenem izdelku in*

neperspektivnost panoge odbija domačega delavca. Tako so delodajalci vse pogosteje prisiljeni zaposlovati tuje delavce.

4. *Demografija ponudbe delovne sile. Potreba po delavcih, ki so pripravljene delati za nizko plačilo v slabih pogojih, je vedno prisotna. Nekoč so taka dela opravljale ženske in najstniki. Obe skupini sta bili na obrobju družbe in svojo zaposlitev so dojemali kot dopolnilno dejavnost. Ženske so se s časom emancipirale, najstniki se danes raje posvečajo svojim študijskim obveznostim. Tudi zaradi tega vidika delodajalci vse bolj zaposlujejo migrantske delavce.*

(Massey in drugi 1993, 441 – 443).

4.5 Teorija svetovnega sistema

S teorijo svetovnega sistema se je ukvarjalo več socioloških teoretikov. Vsem je skupen Wallerstein (1974), na katerem delu so gradili. (v Massey in drugi 1993, 444).

Teorija svetovnega sistema zagovarja, da je vzrok migracij celotna struktura svetovnega trga. Lastniki kapitala so usmerjeni k vse večjemu dobičku, kar pomeni, da vseskozi iščejo nove priložnosti za zaslužek, bodisi v obliki izkoriščanja zemlje, v surovinah, v iskanju novih poslovnih priložnosti na novih trgih. In migracije so se povečale ravno zaradi dejstva, da vse uravnava trg, tako zemljo, surovine, delo, delovno silo. V preteklosti je takšna širitev na tuja območja potekala preko kolonizacije, danes pa preko velikih koncernov, gigantov, imenovanih multinacionalke. Danes kapitalizem zajema kar največje možno število ljudi. Svetovni sistem v veliki večini obvladuje tako imenovani zahodni svet, ki na jug in vzhod ne izvaža le svojega posla, temveč tudi vrednote in norme zahodnega sveta, ki so ideal in edine prave. Vrednote in norme, ki poosebljajo sanje in zgodbo o uspehu, ki producirajo nove želje in posledično potrošniško miselnost in usmerjajo tokove migrantov na zahod.

Massey s sodelavci (1993, 447 – 448) na podlagi teorije svetovnega sistema navede naslednje trditve:

1. *Mednarodne migracije so naravna posledica kapitalističnega razvoja.*
2. *Tokovi delovne sile sledijo tokovom dobrin in kapitala, a v nasprotni smeri.*
3. *Mednarodne migracije so še posebej močne med nekdanjimi kolonijami in matičnimi državami, ker so vezi nekoč že bile vzpostavljene.*
4. *Vlade lahko uravnavajo migracijske tokove, predvsem z nadzorom tujih investicij velikih korporacij, a se je potrebno vprašati, ali je tako vmešavanje sploh moč pričakovati. Vmešavanje vlade v tržno ekonomijo lahko povzroči mednarodne trgovske spore.*
5. *Val begunskih migracij lahko povzročijo tudi politične ali vojaške intervencije kapitalističnih držav za zaščito tujih investicij in v podporo državam, ki podpirajo razširitev globalnega trga.*
6. *Mednarodne migracije so po tej teoriji posledica nastanka novih trgov in samega ustroja globalne ekonomije in niso posledica razlik v plačah ali v stopnji zaposlenosti.*

(Massey in drugi 1993, 444).

4.6 »Network« teorija

Po tej teoriji so migracije proces, ki se sam obnavlja. (Bauer in Zimmermann 1999, 19). Dejstvo je, da se stroški in tveganje migriranja znižajo, ko se enkrat izpostavi tako imenovana družbeno informacijska mreža. Največje stroške in tveganje nosi migrant ali migrantje, ki na neko območje emigrirajo prvič. Vsi naslednji, ki bodo migrirali po selitvi prvega, bodo nosili manjše stroške, tako denarne, psihične, kot manjše stroške tveganja. Tako se spletajo mreže pomoči in informacij za vsakega novega prišleka. Omenjeni model bi lahko napovedal selitev celih narodov, zato je potrebno upoštevati, da te mreže ne vključujejo vseh ljudi v matični državi. Tudi zniževanje plač v ciljni državi in rast plač v domači državi vplivajo na zaustavljanje migracijskih tokov. (Bauer in Zimmermann 1999, 19).

Ta teorija predpostavlja manjšo povezanost migracij z razlikami v plačah in možnostmi zaposlitve, kot prejšnje teorije. (Bauer in Zimmermann 1999, 19).

4.7 Teorija institucij

Z vzpostavitvijo toka mednarodnih migracij, se pojavijo na eni strani privatne institucije in na drugi strani humanitarne organizacije, ki posežejo v razliko med valom migrantov, ki si želijo vstopa v ciljno državo in restriktivno politiko ciljne države ali omejenim številom viz.

Z nastankom nesorazmerja se ustvari priložnost za črni trg, ki ponuja migrantom usluge in pomoč, da pridejo do ciljne države. Črni trg ustvari svoje pogoje, ki so izkoriščevalski in takrat se oglasijo humanitarne organizacije, ki zahtevajo, da se uredi status nelegalnih migrantov.

Iz teorije izideta dve trditvi (Massey in drugi 1993, 450):

- 1. Z organizacijami, ki podpirajo in promovirajo mednarodne migracije, le-te postanejo vse bolj institucionalizirane in neodvisne od prvotnih vzrokov, ki so privedli do migracij.*
- 2. Vlade imajo z nastankom institucij še težjo nalogo. Povečana kontrola vlade vodi v še povečano delovanje na črnem trgu, pri omejevanju pa protestirajo humanitarne institucije.*

(Massey in drugi 1993, 450).

4.8 Teorija kumulativne vzročnosti

Utemeljitelj teorije kumulativne vzročnosti je Myrdal (1957, Massey 1990, v Massey in drugi 1993, 451).

Teorija kumulativne vzročnosti ne poudarja le ekonomskih dejavnikov potiska za emigracije, ampak priznava še šest ostalih dejavnikov potiska:

- 1. Distribucija dohodka: ljudje se odločijo za delo v tujini takrat, ko vedo, da bodo imeli relativno več denarnih sredstev glede na ostale v njim primerljivem domačem okolju.*

2. *Distribucija zemlje: priseljenci s kapitalom na nekem območju kupijo zemljo, a ker ne nudijo delovnih mest, se prične lokalno prebivalstvo izseljevati.*
3. *Organiziranost kmetijstva: priseljenci kmetujejo na novem območju z vso možno mehanizacijo, kar pomeni, da ni dela za domačine, zato se le-ti odselijo.*
4. *Kultura: migracije so eden od dejavnikov, ki močno posega v vrednote in norme neke skupnosti, ker pa se vsi domačini ne morejo prilagoditi novim vplivom, le ti emigrirajo.*
5. *Regionalna distribucija človeškega kapitala: visoko izobražen kader, ki emigrira v drugo državo, povzroči, da gospodarstvo oživi, kar zopet povzroči nove migracijske tokove.*
6. *pomen dela iz socialnega vidika: nimajo vsa dela visokega ugleda, zato jih domačini ne želijo opravljati. Največkrat jih nato opravijo priseljenci.*

(Massey 1998, 451 - 454).

Teorija poudarja številne dejavnike za migracije, poleg tega pa migracije jemlje kot proces, kjer ena migracija že povzroči drugo migracijo in tako smo priča kontinuiranemu procesu, kjer en dejavnik (vzrok), povzroči drug dejavnik (posledica). Teorija želi osvetliti, da vzroki za migracije niso le črno-beli ali ne-le zaradi ekonomskih vzgibov, temveč so migracije večplastne tako horizontalno kot vertikalno in tako so za migracije lahko vzroki različni, tako ekonomski, socialni, kulturni, politični. Ti vzroki so toliko bolj aktualni v svetu, ki je vse manjši zaradi globalizacije. Iz povedanega lahko izpeljemo, da za migracije ni primarno »kriva« ekonomska nerazvitost, temveč ekonomski razvoj, okolje, kjer je vse tržno in so ljudje dosti bolj dovzetni, da strmijo k okolju, ki jim bo (po)nudilo še več.

4.9 Teorija migracijskih sistemov

Ta teorija izhaja iz teorije o svetovih sistemih, mrežne teorije, institucionalne teorije in teorije kumulativne vzročnosti. Pravi, da migracije čez čas dosežejo določeno stopnjo stabilnosti in pridobijo neko strukturo. Tako naj bi lahko govorili o stalnih mednarodnih migracijskih sistemih, za katere je značilno, da poteka izmenjava dobrin, kapitala, delavcev. (Fawcett 1989 in Zlotnik 1992 v Massey in drugi 1993, 454).

Massey in sodelavci (1993, 454) tako za to teorijo navedejo naslednje trditve:

1. *Države v sistemu si niso nujno geografsko blizu, ker sta pomembnejši povezanosti politična in ekonomska.*
2. *Večsmerni sistemi nastanejo takrat, ko v razpršene ciljne države pridejo migranti, katerih področja se prekrivajo.*
3. *Narodi se lahko uvrstijo v več migracijskih sistemov, a je to pogosteje pri izvornih državah.*
4. *Sistemi se lahko spremenijo s spremembami v politiki, gospodarstvu ali družbi.*

(Massey in drugi 1993, 454).

4.10 Sklep na osnovi pregledanih teorij v povezavi z raziskovalno temo

V večini opisane teorije kot vzrok za migracije poudarjajo dejavnik ekonomike – neoklasični teoriji na obeh ravneh poudarjata vlogo plač, tako v odnosu do posameznika, kot do države. Za migracijske tokove med Mehiko in ZDA lahko rečemo, da je ekonomski dejavnik za migracije eden pomembnejših. Plačilo pa vendarle, vsaj ponavadi, ni edini vzrok za migracije. Pomembni so tudi drugi dejavniki, kot je možnost pridobitve dela v tujini (morda je doma ni), morda je za otroke v tujini boljša možnost pridobitve izobrazbe . . . Seveda je uspešnost vsake selitve odvisna tudi od informacijske mreže, ki že obstaja v ciljni državi. V ZDA obstajajo že prava združenja in komune mehiških izseljencev. Migracijske tokove med Mehiko in ZDA bi lahko razložili tudi s teorijo dvojnega trga delovne sile. V ZDA tako imenovana »3D Jobs«², za katera ni potrebna nikakršna ali zelo nizka izobrazba in ne uživajo družbenega ugleda, opravljajo imigrantje. Vsekakor lahko naš raziskovalni predmet – Migracijski tokovi med Mehiko in ZDA – razložimo preko teorije kumulativne vzročnosti. »Oče« teorije Myrdal je omenjeno teorijo namreč osnoval ravno »preko svojih raziskav o migracijah na mehiško-ameriški meji.« (Gombač 2005, 27). Naš raziskovalni predmet bi lahko razložili tudi s teorijo institucij, saj črni trg na meji med Mehiko in ZDA naravnost »cveti«. ZDA so po letu 2001 še zaostriale svojo migracijsko politiko. Pravilo

² 3D Jobs - dirty, dangerous, difficult. Službe, ki so umazane, nevarne, težke. (This Tuesday 2004).

pa je, da bolj ko se meje zapirajo, bolj narašča število ljudi, ki prihajajo čez mejo ilegalno.

Teorije zaobjamejo mednarodne migracije v idealnih pogojih. Da so migracijski tokovi kompleksen proces, nam kaže že dejstvo, da smo naš raziskovalni predmet, se pravi migracije med Mehiko in ZDA lahko povezali in razložili s prav vsemi teorijami. Odvisno, iz katerega zornega kota smo problem pogledali in kateri dejavnik, kot vzrok za migracijo, določena teorija postavlja na prvo mesto.

Iz teorije preidimo k praksi. V naslednjem poglavju se bomo poglobili v zakonske okvirje migracijske politike v ZDA.

5 MIGRACIJSKA POLITIKA ZDA

Vsaka država ima oblikovano svojo migracijsko politiko, ki si jo oblikuje glede na svoje politične in gospodarske interese, glede na to, kako zaželjena je dotična država med migranti in še bi lahko našteali kak dejavnik, ki vpliva na oblikovanje migracijske politike države. Glede na temo, ki jo obravnavam v svoji diplomski je smiselno, da pod drobnogled vzamemo migracijsko politiko ZDA. Preden pa se osredotočimo na ZDA, pogledajmo na grobo statistiko migracij glede na svet in nato ožje.

5.1 Statistična dejstva

Mednarodne migracije, gledano globalno, predstavljajo vedno večji delež svetovne populacije. Če je še leta 1960 delež migrantov glede na celotno svetovno populacijo bil 2,5%, je 45 let kasneje, natančneje leta 2005, delež le-teh že 3%. (Združeni narodi 2006).³

Tabela 5.1: Delež migracij glede na celotno svetovno populacijo

Leto	1960	1970	1980	1990	2000	2005
Delež migrantov glede na celotno svetovno populacijo (v %)	2,5	2,2	2,2	2,9	2,9	3

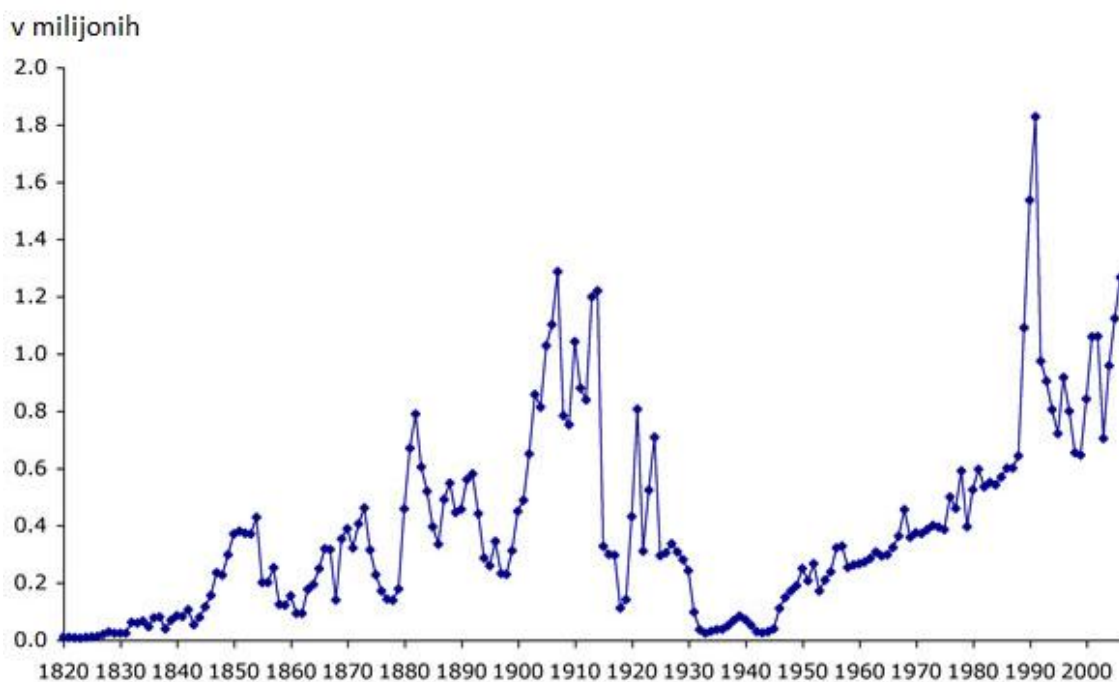
Vir: Združeni narodi (2006).

V zadnjih letih smo pričali trendu porasta migracij. V obdobju od leta 1990 – 1995 je bil porast migracij 1,3%, med letoma 1995 – 2000 so migracije porasle za 1,4% in enak trend zasledimo v naslednji petletki (2000 – 2005), ko je bila zabeležena 1,5% rast migracij. (Združeni narodi 2006).

Če se osredotočimo na ciljno državo našega raziskovanja – ZDA, so podatki naslednji: graf 5.1 nam prikazuje legalne migrante, ki živijo v ZDA in so davčni zavezanci, od leta 1820 do 2007.

³ Opomba: Kot migranti so definirani vsi, ki ne živijo v državi svojega rojstva.

Slika 5.1: Legalni migrantje v ZDA od leta 1820 do 2007, letno

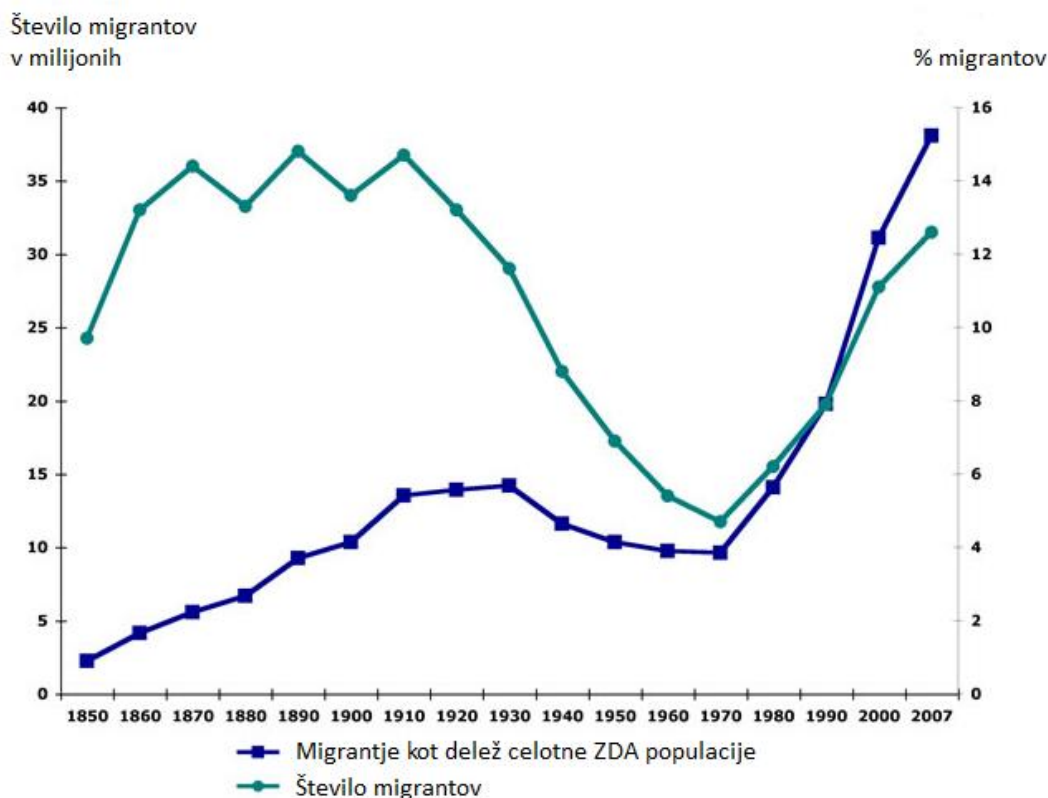
Vir: Migration Policy Institute (2007a).⁴

Leta 1820 je bilo v ZDA 8.386 migrantov. Na začetku 20. stoletja, natančneje leta 1905 število migrantov doseže magično mejo milijona in sicer 1.026.499 migrantov. Nato je sledilo obdobje upada. Število migrantov se je zopet povzelo med letoma 1913, 1914. V tem obdobju je bil val migracij Evropejcev, ki so v ZDA prišli zaradi 1. svetovne vojne. Številka se je leta 1913 povzpela na 1.197.892, oziroma leta 1914 na 1.218.480 migrantov. Padec je sledil po zlomu borze leta 1930, ko je v ZDA prišlo le pičlih 241.700 migrantov. Vzpon preko milijona migrantov je sledil zopet leta 1989, 1.090.172. Morda bi pričakovali, da bo po dogodkih leta 2001 število migrantov v ZDA upadlo, a temu ni bilo tako. Leta 2003 je sicer zapaziti upad (703.542), a se je nato številka zopet povzpela preko milijona. Zadnja leta, gledano od leta 2005 se število migrantov vseskozi giba preko milijona (leta 2007 jih je bilo 1.052.415). Lahko ocenjujemo, glede na trend, da se številka migrantov za leto 2008 in 2009 verjetno ne bo zmanjšala.

⁴ Priloga A – Legalni migrantje v ZDA od leta 1820 do 2007, letno.

Boljši približek realnega stanja je graf 5.2, ki pod termin »migrant« zajema vse, ki niso rojeni v ZDA in izpolnjujejo enega od naslednjih kriterijev: državljani ZDA; osebe, ki v ZDA le delajo in študirajo; osebe, ki imajo status begunca ali azilanta; osebe, ki se na ozemlju ZDA nahajajo ilegalno.⁵

Slika 5.2: Število (oziroma %) migrantov v ZDA od 1850 do 2007

Vir: Migration Policy Institute (2007b).

Število migrantov, ki so vstopili v ZDA, je nihalo po obdobjih. Okrog leta 1920 smo priča postopnemu zmanjševanju migrantov, ki je dno doseglo tik pred krizo leta 1970. Verjetno je postopno zmanjševanje migrantov med leti 1920 in 1970 tudi posledica oblikovanja migracijske politike ZDA in prvih zakonov, o katerih bo govora malo kasneje.

⁵ Pri vsaki nadaljnji rabi besede »migrant/-je« v diplomski nalogi, bo beseda mišljena v podani definiciji, v kolikor ne bo opredeljeno drugače.

Po letu 1970 je pričelo ameriško gospodarstvo počasi okrevat in temu posledično se je povečalo tudi število migrantov. Če so migrantje leta 1970 predstavljali zgolj 4,6% (podatki po ZN), oziroma 4,7% (podatki po MPI) celotne ZDA populacije, se je ta številka leta 1990 povzpela že na 9,1% (po ZN), oziroma na 7,9% (po MPI). Kar 12,6% celotne ZDA populacije pa so migrantje predstavljali leta 2007. (Migration Policy Institute 2007b in Združeni narodi 2006).

Naslednji graf nam prikazuje območja v ZDA, ki so najbolj gosto poseljena z migranti. Gre predvsem za zvezne države, ki mejijo z Mehiko ali so v njeni neposredni bližini – Kalifornija in Texas v prvi vrsti, sledijo nato še Arizona, Nevada, Utah, Colorado. Tudi Florida je ena izmed bolj zaželenih držav v ZDA, a ne toliko s strani Mehičanov, kot Kubancev, katerih otok je v neposredni bližini.

Tabela 5.2: Delež migrantov v ZDA, glede na to od kod prihajajo (podatki iz leta 2005)

Država izvora	Mehika	Filipini	Indija	Kitajska	Vietnam	Druge države	Skupaj
Število	10,97	1,59	1,42	1,21	1,07	19,43	35,69
Delež glede na celotno populacijo ZDA, leto 2005	30,7	4,5	4	3,4	3	54,4	100

Vir: Migration Policy Institute (2009b).

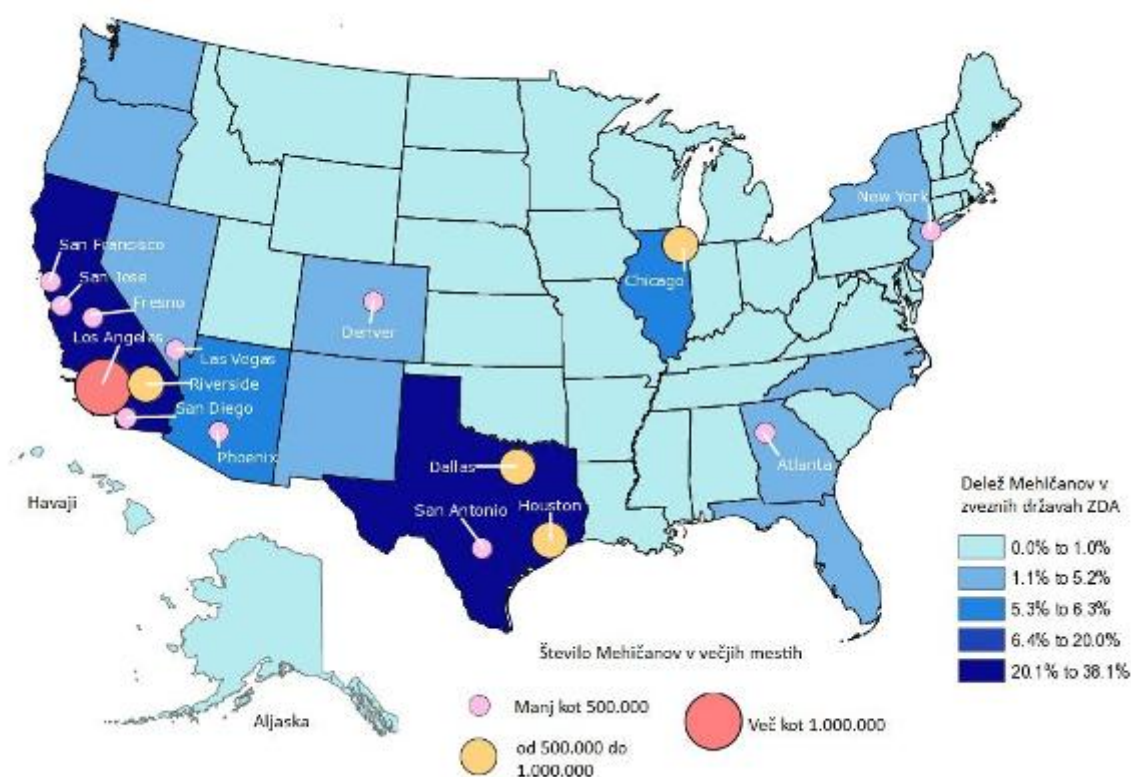
Največ migrantov, ki prihaja iz Mehike, najdemo v Los Angelesu. Ravno zato ne preseneča dejstvo, da je bil leta 2005 za župana Los Angelesa izvoljen Antonio Villaraigosa, ki ima mehiške korenine. (Lacity.org 2007). Sledijo še ostala manjša mesta, a v grobem lahko sklenemo, da sta druga domova večine mehiških migrantov zvezni državi Kalifornija in Teksas (glej graf 5.6).

Za lažjo predstavo glede strukture mehiških emigrantov, nanizajmo nekaj dejstev:

- Zanimiv je podatek, da je več kot $\frac{1}{4}$ vseh mehiških emigrantov emigrirala v ZDA po letu 2000 ali kasneje.
- Leta 2006 so bili med mehiškimi migranti v večini, glede na spol, moški.
- Državljanstvo ZDA v povprečju pridobi eden od petih Mehičanov. 3 od 5 Mehičanov, ki so emigrirali v ZDA, nimajo zaključene srednje šole.
- Največ mehiških emigrantov dela v gradbeništvu, proizvodnji, logistiki – 40,2%. Ženske so v 37,2% zaposlene v storitvenih dejavnostih.
- Leta 2006 je bilo ocenjeno, da je v ZDA prišlo vsega skupaj 11,5 milijona ilegalnih migrantov, od tega jih je bilo mehiškega rodu 6,6 milijona ali 57%.

(Batalova, 2008).

Slika 5.4: Najbolj gosto poseljena območja migrantov iz Mehike v ZDA

Vir: Migration Policy Institute (2008).

5.2 Institucije za migracije in varovanje v ZDA

5.2.1 Služba za imigracije in državljanstvo ZDA

Podatke o številu priseljencev je do nedavnega zbirala institucija imenovana *U.S. Immigration and Naturalization Service (US INS)* - Služba za imigracije in državljanstvo ZDA. US INS je bila ustanovljena leta 1870 in je delovala do leta 2003, ko jo je nadomestila *U.S. Citizenship and Immigration Service – USCIS*. Agencija nadzira zakonito priseljevanje v ZDA tako, »da v ZDA ne bo sprejet nihče, ki je grožnja za javno varnost.« (USCIS 2009). To je institucija, ki preučuje vloge potencialnih priseljencev in zagotavlja nadzor na mejah, sploh na južni meji ZDA, ki meji z Mehiko.

Zavzemajo se za odpravo nezakonitega prečkanja meje in za izgon tistih, ki živijo v ZDA ilegalno. (USCIS 2009).

5.2.2 Urad za nacionalno varnost

Department of Homeland Security (DHS) ima vodilno vlogo pri usklajevanju z drugimi zveznimi, državnimi, lokalnimi in zasebnimi subjekti, da se zagotovi najučinkovitejše delovanje in povezovanje na področju javnih sistemov in omrežij.

Ključna naloga oddelka je zbiranje, varovanje, ocenjevanje in širjenje informacij za ameriško javnost, ter državne, lokalne in zasebne institucije. (U.S. Department of Homeland Security 2009a).

Celoten ustroj »Oddelka za domačo varnost« je sestavljen iz večih oddelkov. Eden od oddelkov je tudi oddelek migracij, ki je odgovoren za zagotavljanje priseljevanja in vse storitve, ki so z migracijami povezane: pridobivanje državljanstva, delovnega dovoljenja, izvrševanje zveznih zakonov o priseljevanju. (U.S. Department of Homeland Security 2009b).

5.3 Pregled glavnih dokumentov o priseljevanju v ZDA

ZDA so zanimive za priseljence že od svojega odkritja. Zaradi tega dejstva so ZDA že zgodaj zastavile svojo migracijsko politiko tudi skozi dokumente, kot so zakoni, akti in drugi obligacijski in manj obligacijski zapisi.

5.3.1 Zakon o kvotah

ZDA so za omejevanje (pre)množičnega preseljevanja leta 1920 izdale dokument: *National Origin Restrictions (Quota Acts)*, ki je stopil v veljavo leta 1921, drugi pa 1924. Zakon o nacionalnih kvotah je predvideval zgornjo mejo priseljencev in s tem dodelitev vizumov glede na nacionalnost, po zadnjem popisu leta 1910. Zgornja meja je bila določena v višini 350.000 priseljencev letno na nacionalnost. (DeSipio in de la Garza 1998, 27).

Drugi, tako imenovani »Kvotni zakon« je stopil v veljavo leta 1924 in je predvideval 164.667 priseljencev letno po nacionalnosti po popisu leta 1890, a je kasneje prišlo do spremembe in so določili kvoto na 150.000 priseljencev in za merilo so vzeli popis iz leta 1920. (DeSipio in de la Garza 1998, 27). Oziroma, iz ene države ni smelo biti več kot 2% migrantov, glede na popis iz leta 1890 (oz. 1920). (The Politics of Immigration 2007). Prednost pri pridobivanju vize pa so imeli ožji družinski člani priseljencev, ki so že postali ameriški državljani. (DeSipio in de la Garza 1998, 27).

Cilj zakona je bil omejiti migrante iz vzhodne in južne Evrope, ki so množično prihajali v »obljubljeno« deželo ZDA, ko je bila novodobna Evropa v svojem najbolj pretresljivem obdobju (v mislih imam predvsem obe svetovni vojni, ter dogodke pred in po njej). ZDA so se na veliko otepale tudi migrantov iz Azije, saj so le ti prihajali v ogromnem številu. Leta 1882 je bil sprejet zakon, ki je prepovedoval vstop v ZDA Kitajcem. Kitajci so v 19. stoletju na zahodni obali ZDA ogromno pomagali pri razvoju tega območja, tako se je tudi povečevala ekonomska moč Kitajcev, kar pa Američanom ni bilo po godu. (Cornell University Law School 2008).

5.3.2 »Bracero« program

Leto 1943 je zaznamoval »Bracero« program« (1943 – 1964), ki je bil namenjen delavcem za sezonsko delo v kmetijstvu. Med drugo svetovno vojno je bilo čutiti veliko pomanjkanje delovne sile na poljih, zato sta ZDA in Mehika sklenili bilateralni dogovor, imenovan »Bracero program«, ki je omogočal tisočem Mehičanom, da so delali na poljih na jugo - zahodu ZDA za določen čas (neke vrste sezonski delavci). (DeSipio in de la Garza 1998, 27). »Bracero« delavci so pred začetkom podpisali pogodbo, ki je največkrat niso razumeli, saj je bila napisana v angleščini. (The Farmworkers Website, 1999).

Z omenjenim programom so narasle ilegalne migracije. Namreč, če se je ujelo ilegalnega migranta na ozemlju ZDA, je takoj dobil status »bracero delavca«. Obmejna patrolja je nezakonite pribežnike ujela in jim takoj nadela naziv »bracero«. Na ta način je v letih od 1947-1949 več kot 142.000 Mehičanov dobilo »bracero« status in v enakem obdobju je bilo dejanskih »bracero« delavcev le 74.600. V času žetve, Agencija

za imigracije in naturalizacijo (INS) ni preverjala statusov delavcev na rančih. Skupaj z »Bracero programom« je v ZDA prišlo približno 5 milijonov »bracero« delavcev. (DeSipio in de la Garza 1998, 27).

So bili pa delavci nadlegovani in zatirani s strani skrajnih in rasističnih skupin. Lee G. William (The Farmworkers Website 1999) je rekel, da so bili »bracero« delavci »legalizirani sužnji«.

Po koncu omenjenega programa je število ilegalnih priseljencev vsako leto enormno naraslo. »Sledilo je obdobje antimigrantskega nativizma, ki je slonel na rasizmu, strahu pred večjimi davčnimi obremenitvami, na bazi kulturnega in političnega protekcionizma.« (Calavita v Cohen 1995, 240)

5.3.3 Zakon imigracij in državljanstvu

Naslednji odmevnejši zakon je bil sprejet leta 1965, *The Immigration and Nationality Act (INA)*, ki je odpravil kvoto nacionalnega porekla in izdal novo načelo za migrante v ZDA in sicer koncept družinske povezanosti. Migracije so po sprejetju omenjenega zakona še narasle - tako legalne kot ilegalne. Leta 1996 je bil k aktu dodan s strani Kongresa amandma, kdo naj bi bil primeren in zaželjen, da imigrira v ZDA. S tem so želeli doseči, da bi vplivali na razredno sestavo priseljencev. Kongres je opredelil dve vrsti »zaželenih« priseljencev: državljani družinskih članov ZDA (80%) in tisti, ki jih odlikujejo posebne sposobnosti, veščine in zmožnosti za zaposlitev (20%).

Dokument je bil amandmiran mnogokrat, zato da bi dosegli naslednje cilje:

- 1.) Vključitev beguncev in azilantov (precej neuspešno)
- 2.) Vzpostavitev večje kontrole za ilegalne priseljence
- 3.) Ponovna opredelitev pomena družinskih vezi

(DeSipio in de la Garza 1998, 42-43).

5.3.4 Zakon o imigracijah in nadzoru

Začetek 70. let je Američane zaznamoval strah pred ilegalnimi priseljenci. Kongres je dal odgovor leta 1986 v obliki reforme, *Immigration Reform and Control Act (IRCA)*. (DeSipio in de la Garza 1998, 44).

Zakon je vseboval tri glavne ukrepe: ilegalni priseljenci, ki so prišli v ZDA pred januarjem 1982, so lahko zaprosili za legalno bivališče; uvedene so bile sankcije za tiste, ki so zaposlovali na črno, oziroma ilegalne priseljence; in poseben kmetijski program za delavce, ki je omogočal delo tudi ilegalnim pribežnikom. (Calavita v Cohen 1995, 236-242). Zakon je dejansko omogočal ilegalnim pribežnikom, ki so zadnjih 5 let prebivali v ZDA in so 90 dni ali več delali kot delavci na poljih, začasno rezidenstvo in prebivališče v ZDA. (DeSipio in de la Garza 1998, 44-45).

Ena pomembnejših posledic zakona IRCA je bila legalizacija milijonov ilegalnih migrantov, ki so živeli in delali v ZDA v ilegali že leta. Skupno 3 milijone migrantov je zaprosilo za enega od dveh IRCA legalizacijskih programov. To je bilo veliko več, kot so politični odločevalci pričakovali. Približno 1,7 milijona jih je zaprosilo za pomilostitveni program in ostalih 1,3 milijona jih je zaprosilo za poseben kmetijski program. Večina teh priseljencev, ki so zaprosili za legalizacijo, je prihajalo iz Mehike. 80% vseh prošenj so prejele države Kalifornija, Teksas, Illinois, New York in Florida. (USA.gov 2009).

5.3.5 Zakon o imigracijah

The Immigration Act je bil sprejet leta 1990 in je nadomestil, oziroma spremenil zakon *INA*. Zakon *INA* je uvedel dodelitev vizumov glede na tri kriterije:

- Družinska povezanost – ali ima migrant v ZDA že kake sorodnike,
- Zaposlitev v ZDA – s tem, da zakon daje prednost migrantom z izobrazbo,
- Raznovrstnost migrantov – geografska raznovrstnost.

S tem zakonom se določi zgornja meja izdajanja vizumov, glede na vsak kriterij posebej.

Zakon tudi določi posebna pravila za obravnavo Hongkonga kot države in poseže v politiko azilantov (na primer obvezno letno štetje le-teh). (Cornell University Law School 2008).

Od leta 1990 dalje je desetletje, ko so se tako državne, kot zvezne zakonodaje reformirale v smeri, da se »omeji priseljencem dostop do vrste socialnih storitev in ugodnosti.« (Jernegan in MPI 2005).

5.3.6 Odlok 187

Število migrantov, ki so v ZDA prihajali in še prihajajo ilegalno iz leta v leto narašča. (Hoefler in drugi 2006, 2). Ena od bolj izpostavljenih meja je prav meja z Mehiko. Leta 1994, se je v zvezni državi Kalifornija oblikoval kontraverzni odlok 187 - *Proposition 187*. Preden opišemo vsebino odloka 187, se je potrebno seznaniti s političnim stanjem Kalifornije. Kalifornija predstavlja političnim igralcem zvezno državo, ki je ne gre prezreti ali preslišati, saj predstavlja kar 1/5 elektorskih glasov. Prebivalci Kalifornije niso naklonjeni sezonskim delavcem iz sosednje Mehike, saj menijo, da jim tako »odžirajo« delo in s tem tudi zaslužek, kmetijski lobiji pa pri političnih določevalcih lobirajo in zagovarjajo mehiške sezonske delavce, ker so le ti vir poceni delovne sile.

Odlok 187 podpira izključitev ilegalnih migrantov iz javne socialne oskrbe, izključitev iz zdravstvenega varstva in izključitev otrok ilegalnih priseljencev iz javnega šolstva. Zakon predvideva, da morajo vsi uslužbenci osebo, ki jo sumijo, da je v nasprotju z zakoni o priseljevanju zaslišati in o tem poročati državnemu tožilcu Kalifornije in Agenciji za priseljevanje in naturalizacijo (INS). Poleg tega po zakonu naj ne bi nihče več prejemal državne pomoči, dokler ne dokaže svoje pravice do bivanja. Iz tega zakona je izvzeta edino prva medicinska pomoč. Podoben predlog so poskušali sestaviti tudi v ostalih zveznih državah Florida, Texas, Arizona. (DeSipio in de la Garza 1998, 112-114).

Pobudnik omenjenega zakona je bil republikanec Dick Mountjoy in v celotno kampanjo je bilo vključenih več organizacij. Predlog zakona je dobil 58,8% podporo volivcev. Že naslednji dan je bilo na Kalifornijsko državno tožilstvo vloženih več tožb s strani Zveze latinsko ameriških državljanov iz izobraževalnega sklada MALDEF, ACLU in

podobnih organizacij. (California Coalition for Immigration Reform 2009). Liberalci so bili proti zakonu in so nastopili z argumentom, da bo omenjeni zakon prinesel še težje razmere za ilegalne imigrante in da ne bo zmanjšal števila ilegalnih priseljencev, ampak bo povzročil še večje probleme.

Po petih letih boja je Ameriški civilno svobodni uniji (*American Civil Liberties Union – ACLU*; organizacija, ki se bori za pravice migrantov) uspelo, da je okrožno sodišče razsodilo, da je zakon protiustaven. Zakonu so proti ustavnost dokazali z dejstvom, da ima vsak pravico do izobrazbe in pravico do zdravstvenega varstva, ne glede na to od kod prihaja. (ACLU 1999).

5.3.7 Zakon o reformi imigracije in odgovornostih migrantov

Zakon *Illegal Immigration Reform in Immigrant Responsibility Act (IIRIRA)* je bil sprejet leta 1996 in prinaša glavne reforme na področju vstopa tujca v ZDA. Na primer, besedo »vstop« se nadomesti z besedo »sprejem«. Prošnjo za sprejem mora migrant podati ob prihodu na mejo ZDA, ne glede na to, da je morda predhodno že pridobil vizo. Besedno zvezo »prijod tujca«, pa se nadomesti z »vlagateljem«. (Cornell University Law School 2008).

Zakon IIRIRA je tudi uzakonil takojšnji izgon (ilegalnih) priseljencev, ki storijo kaznivo dejanje. (Jernegan in MPI 2005).

5.3.8 Migracijska politika ZDA po 11. septembru 2001

Že Kant (1795) je v svojem eseju »*Večni mir*« zapisal, da bi vsakemu morala biti zagotovljena svoboda gibanja. (Cohen 2006, 196). Stoletja kasneje, danes, v 21. stoletju je vprašanje svobode gibanja aktualno bolj, kot kdajkoli prej. Carens (1987, 258) pravi, da nima država nobene osnove, da prisili kogar koli kje bo delal, oziroma, da priporoči delodajalcem, koga naj zaposlijo.

Zgodovina pravi drugače. Vmešavanje države v oblikovanje migracijskih politik je vedno bilo in verjetno tudi vedno bo. Razprave in oblikovanje novih migracijskih

politik, ki naj bi strmele k še večji varnosti vsakega izmed nas, so postale toliko glasnejše po 11. septembru 2001.

Cohen (2006, 198) našteje tri podbude ZDA, ki so bile dane po 11. septembru 2001:

1. *Obmejne kontrole (patrulje) so povečali in jim razširili pristojnost.*
2. *Zaradi potreb po poostreni domači varnosti so pravice migrantov postale močno okrnjene.*
3. *Oživitev pobud o eni nacionalnosti in napad na večkulturnost, različnost identitet kot nekaj slabega.*

(Cohen 2006, 198).

Eden bolj izstopajočih dokumentov, takoj po 11. septembru, ki ga je podpisal sam predsednik Bush, je bil *USA Patriot Act*. Glavni cilj zakona je preprečiti terorizem v ZDA in po svetu s pomočjo okrepljenega kazenskega pregona in s preprečevanjem pranja denarja. (Jernegan in MPI 2005). Zakon predvideva natančno identifikacijo vsake denarne transakcije – višina transakcije, polni naslov pošiljatelja, pri višjih zneskih (nad 3.000 \$) je zahtevan tudi naslov prejemnika, pri nakazilih nad 10.000 \$ pa je potrebno izpolniti posebno poročilo – *Currency Transaction Report (CTR)*. (Cirasino in drugi 2008, 326). Zakon tudi razširja polje kazenskega pregona. Tako se osumljeni osebi lahko sledi, lahko se jo zadrži do 7 dni, da pristojni organi potrdijo ali ovržejo sum. (Jernegan in MPI 2005). Še več, Kongres istega leta sprejme dovoljenje za uporabo vojaških sil (*Use of Military Force*) pri preprečevanju terorističnih dejanj. (Jernegan in MPI, 2005).

Varnostni ukrepi ZDA po 11. septembru so se kmalu razširili po celem svetu. V prid varnosti je bila uvedena dodatna kontrola za vsakega migranta - preverjanje z biometričnimi podatki, ki vsebujejo prstni odtis, digitalno fotografijo in velikost ter barvo šarenice. Biometrične potne liste so dolžni imeti tudi migrantje, ki prihajajo v ZDA iz držav, ki ne potrebujejo vize. (Cohen 2006, 199). ZDA so 1. avgusta 2008 uvedle elektronski sistem avtorizacije potnikov – *Electronic System for Travel Authorization* (»ESTA«). Vsak, ki pride v ZDA po morju ali zraku, mora izpolniti avtorizacijski obrazec. (CBP.gov 2009a).

ZDA imajo precej zapleten sistem migracijske politike. Slovenija, za primer, in še 26 držav, spadamo v tako imenovani Visa Waiver Program, ki nam omogoča vstop v ZDA za dobo 90 dni, za poslovne in počitniške potrebe (business, pleasure). Državljeni Mehike morajo imeti potni list (veljaven ne manj kot 6 mesecev) in vizum ali Obrazec DSP-150 (znan tudi kot "Laser Viza«), ki je biometričen in strojno berljiv, ter vizo B1-B2.(CBP.gov 2009b).

Po dogodku leta 2001 je bila ustanovljena Komisija 11. septembra (*9/11 Commission*), ki je oblikovala strategijo za boj proti terorizmu. Za dosego cilja je Komisija 11. septembra med drugim tudi predlagala nacionalno standardizacijo rojstnega lista in vozniškega dovoljenja in vključitev vseh mej in transporta v nacionalni varnostni sistem Amerike. Vse svoje ugotovitve in priporočila je Komisija 11. septembra javnosti predstavila v obliki poročila - *Immigration and Border Reform* (Reforme imigracije in meja), leta 2004. (Cooper 2004).

Še istega leta je bil sprejet *Intelligence Reform in Terrorist Prevention Act* (*Zakon o reformi obveščevalnih služb in preprečevanju terorizma*), ki je vključil precej priporočil Komisije 11. septembra. Izključena so bila sporna priporočila glede priseljevalnih ukrepov, ki presegajo pristojnosti Komisije. V grobem zakon predvsem poudarja poostren nadzor migrantov, ki prihajajo v ZDA; strožje pogoje za pridobitev vseh potrebnih papirjev; strožja obravnava na mejah; strožji nadzor migrantov tudi, ko so že v ZDA.

Po 11. septembru so bile uvedene tudi omejitve prostega gibanja denarja in finančnih transferjev. Ne glede na to, da je prosti pretok denarja zagovarjal že Adam Smith v svojem najznamenitejšem delu *Bogastvo narodov*, so Združeni narodi znotraj Varnostnega Sveta, sprejeli *Resolucijo 1373/2001*, ki je predvidevala nadzor in omejitev gibanja financ in finančnih transferjev. (Cohen 2006, 206). Resolucija pravi, da morajo vse države preprečevati in zatirati financiranje terorizma v vseh možnih oblikah. Resolucija še dodaja, da mora biti boj proti terorizmu koordiniran na vseh ravneh in da morajo biti vsi akterji, ki se bojujejo proti terorizmu povezani, saj je to globalna odgovornost, za dobrobit mednarodne varnosti. (Resolucija 1373/2001). Na kratko bi lahko resolucijo povezali z besedami G. Busha, ki jih je izgovoril kmalu po 11. septembru 2001:« Kdor ni z nami, je proti nam.»

Povzamemo lahko, da je po 11. septembru 2001, z argumentacijo varnosti za vse nas, tako na nivoju posameznih držav, kot celega sveta, bilo sprejetih mnogo ukrepov, smernic, zakonov, ki migrantom otežujejo prehod iz ene države v drugo. Priporočila in/ali ukrepi so šli tako daleč, da je slišati kritike, ki pravijo, da le-ti že preveč posegajo v našo identiteto, zasebnost.

5.4 ZDA – ZID - MEHIKA: farsa?

Leta 2006 je bilo ocenjeno, da v ZDA prebiva okrog 11,5 milijona ilegalnih migrantov. Od tega jih je kar 57% ali 6,6 milijonov Mehičanov. (Batalova, 2008).

Številka ilegalnih migrantov iz leta v leto narašča, saj je bilo za leto 2000 ocenjeno 8,5 milijona ilegalnih migrantov, 6 let kasneje pa je bilo le-teh, kot smo že omenili, kar za eno Slovenijo in pol več. (Hoefner in drugi 2006, 2).

Največ ilegalnih priseljencev prihaja iz Južne Amerike, kar 8,4 milijona, z 1,4 milijona sledi Azija, nato še z milijonom manj ilegalnih pribežnikov sledi Evropa in drugi kontinenti. (Hoefner in drugi 2006, 3).

Najbolj zaželjene zvezne države ilegalnih priseljencev so podobne, kot pri legalnih priseljencih (glej graf 5.3) - najbolj na udaru sta Kalifornija in Teksas.

Tabela 5.3: Najbolj zaželjene zvezne države ilegalnih priseljencev

Zvezna država	Število ilegalnih migrantov (v mio.)	% ilegalnih migrantov
Vse države	11.550.000	100
Kalifornija	2.830.000	25
Teksas	1.640.000	14
Florida	980.000	8
Illinois	550.000	5
New York	540.000	5
Arizona	500.000	4
Georgia	490.000	4
New Jersey	430.000	4
Severna Karolina	370.000	3
Washington	280.000	2
Druge države	2.950.000	26

Vir: Hoefler in drugi (2006, 4).

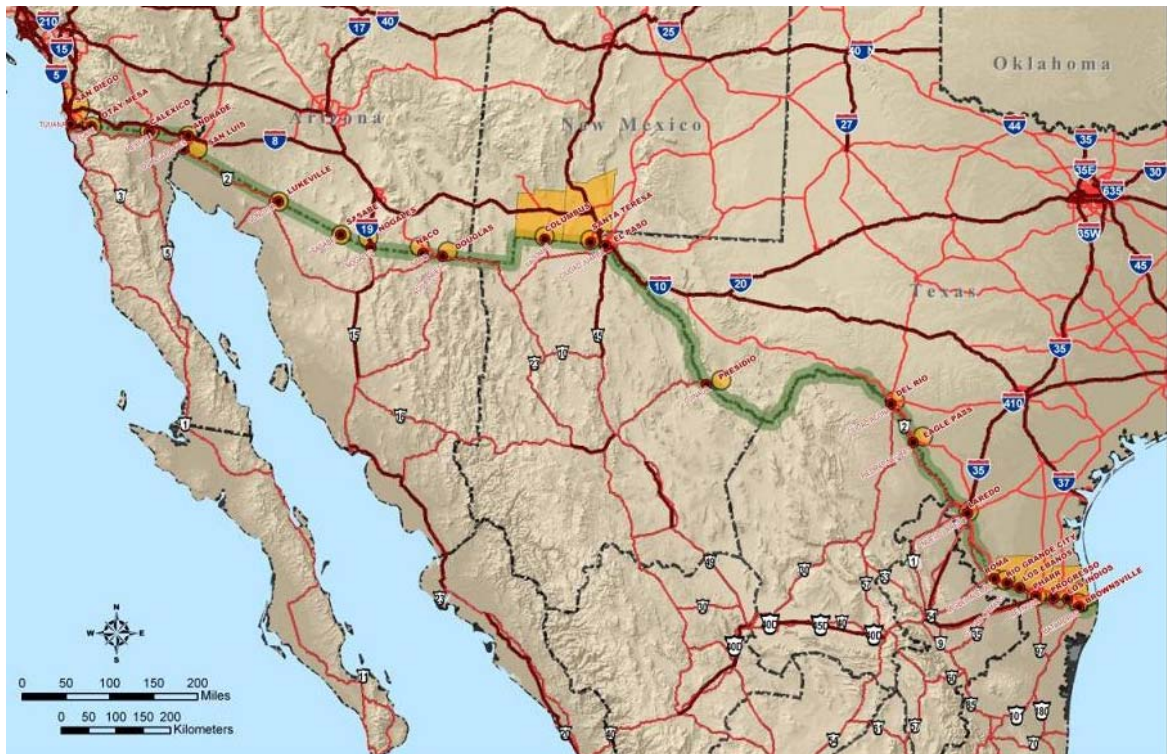
Naj nam statistika služi zgolj za predstavo o tem, kako resnično problematična je meja med Mehiko in ZDA, ter da jo pridevnik »porozna«, še kako nazorno opisuje, sploh sedaj, ko vemo, da več kot polovica ilegalnih pribežnikov, ki pribeži v ZDA, pribeži ravno preko omenjene meje.

Meja med Mehiko in ZDA je dolga 3.200 kilometrov (ali 2.000 milj). (GlobalSecurity.org 2009). Sedaj že nekdanji ameriški predsednik George Bush, je 26. oktobra 2006, podpisal »Obmejni varnostni zakon« (*Secure Fence Act - SFA*).⁶ (Robbins 2006). Zakon (*Secure Fence Act*, 2. in 3. člen) predvideva na območju od

⁶ *Secure Fence Act* je bil sprejet v sklopu restriktivne migracijske politike po 11. septembru, 2001. Z zakonom naj ne bi omejili prehod meje ilegalnim pribežnikom, temveč tudi preprodajalcem drog, orožja, denarja in teroristom. Kritiki so na to dikcijo odgovorili, da je potem potrebno taisto mejo zgraditi tudi na meji s Kanado.

Kalifornije do Teksasa, v skupni dolžini 1.100 kilometrov (700 milj) postavitev fizične infrastrukture, ki bo omejevala prehod ilegalnim pribežnikom in opremo meje s tehnologijo 21. stoletja.

Slika: 5.5: Meja med Mehiko in ZDA

Vir: Federal Motor Carrier Safety Administration (2009).

Gre za izgradnjo fizične meje – zidu, postavitev obmejnih patrolj (sestavljajo jo tako policija, vojska, kot celo prostovoljci), postavitev kamer, svetlobnih stolpov, satelitov, radarjev. (Secure Fence Act, 2. člen).

Vzorčni primer zidu je bil zgrajen že leta 1993 med San Diegom (Kalifornija) in Tijuano (Mehika). (Robbins 2006). Glavno vprašanje, ki se nam postavlja in nas zanima je, ali se je s fizično pregrado (zidom) število ilegalnih pribežnikov dejansko zmanjša. Robbins (2006) navaja, da se je število ilegalnih migrantov na meji San Diego zmanjšalo. Leta 1993 je mejo prečkalo 100.000 migrantov, leta 2005 le še 5.000 migrantov. Na drugi strani, če gledamo celotno mejo Mehika – ZDA, pa je opaziti porast ilegalnih pribežnikov. Ilegalni migrantje so se preusmerili na meje Arizone, New Mexico, Teksasa. (Robbins 2006).

Da je za večino Američanov (v mislih imamo prebivalce ZDA) meja z Mehiko resen problem, dokazujejo tudi Minutemani. (Štefančič 2003). Minutemani so prostovoljno združenje, leta 2003 organizirani s strani Civilne zaščite domovine (*Civil Homeland Defense - CHD*), oboroženi in z enim samim glavnim ciljem: preprečiti »invazijo mehiških ilegalcev«. Mnenje prostovoljcev, združenih v Minutemane je, da država ni sposobna preprečiti ilegalne prebega iz Mehike v Ameriko, zato je »čas za direktno akcijo«. Saj je po njihovem mnenju »ameriška meja ogrožena in zakon je potrebno vzeti v svoje roke«. (Štefančič 2003)

Poglejmo še odnos Mehičani – lastniki kapitala. Lastnikom kapitala, tistim, ki nastopajo v vlogi delodajalca ustreza, da so Mehičani pripravljene poprijeti za vsako delo, za katerega marsikateri Američan ne bi poprijel ne le zaradi slabega plačila, temveč tudi zaradi statusa in »nespodobnosti«. Politiki, oziroma v konkretnem primeru ZDA, se predsednik Bush, ne želi zameriti tistim, ki zagotavljajo, da je Amerika gospodarsko močna država – lastnikom kapitala in na drugi strani se ne želi zameriti volivcem, ki pričakujejo konkretne migracijske ukrepe.

Zaključimo lahko, da naj bo politika ZDA še tako restriktivna do ilegalnih emigrantov, je pa resnica tudi ta, da je gospodarstvo ZDA močno in bogato tudi na račun Mehičanov, ki so poceni delovna sila.

Na sprejetje »obmejnega varnostnega zakona« je bilo kar nekaj kritik. Eden od kritikov je tudi Massey (v Robbins 2006), ki pravi, da zakon – *Secure Fence Act* ne bo dosegel svojega glavnega cilja - zmanjšati ilegalne pribežnike iz Mehike, bo pa povečal rizičnost prehoda za ilegalne migrante (v želji, da bi se ilegalci izognili kontroli bodo ubirali najbolj odročne poti). Ko pa bo ilegalni pribežnik enkrat v ZDA, se le-ta, zaradi svojega neurejenega statusa ne bo vračal domov, kot se sicer legalni Mehičani. Tako zaključuje, da zakon ne rešuje ničesar.

6 EKONOMSKI UČINKI EMIGRACIJ ZA MEHIKO

V tem poglavju se bomo natančneje seznanili z denarnimi nakazili in njihovimi učinki tako na ravni države, kot na ravni posameznega gospodinjstva, ki prejema ta nakazila.

V prvem delu tega poglavja se bomo seznanili z denarnimi nakazili na splošno, v drugem delu pa bomo pod drobnogled vzeli naš ekonomski učinek nakazil za Mehiko.

6.1 Denarna nakazila na splošno

»Denarna nakazila so tip mednarodnega pretoka, ki predstavljajo pomembno vez med državami in modernim svetom in so povezana z drugimi mednarodnimi tokovi, vključno z ljudmi, kapitalom, dobrinami, storitvami in tehnologijo.« (Arnold v Zlotnik in drugi 1992, 205).

Denarna nakazila so del trga, kjer so vsi dejavniki soodvisno povezani med seboj. »Determinante, ki vplivajo na velikost in stabilnost denarnih nakazil je število migrantov - to je eden od najpomembnejših dejavnikov, tip in dolžina migracije, se pravi koliko časa emigrant preživi v državi gostiteljici in prenosne zmogljivosti za prenos denarnega nadomestila.« (ESCAP 1987 v Zlotnik in drugi 1992, 208). Vsi ti dejavniki so odvisni od političnih, ekonomskih in drugih povezav v državi in po mojem mnenju tudi med državama. Pravzaprav sta politika in ekonomija (morda bolje, če rečemo gospodarstvo) tisti dve sferi, ki določata kakšno migracijsko politiko bo neka država zastopala in v kakem obsegu.

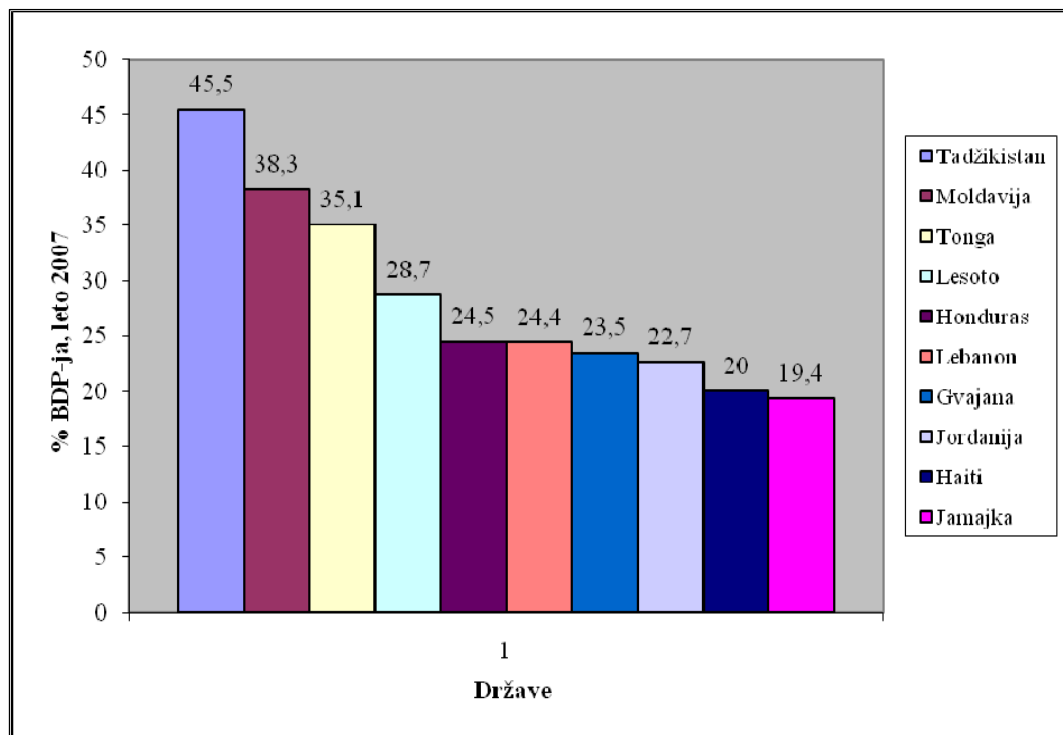
Najtežje merljiva so denarna nakazila, ki se pretakajo iz ene države v drugo na "črno". Arnold (v Zlotnik in drugi 1992, 206) ugotavlja, da kljub vsemu tudi ta denar, ki se pretaka po "črnih kanalih" ni izgubljen, ker se tudi ta denar slej ko prej vrne na uradne bančne poti in tudi denar, ki je posredovan ilegalno lahko spodbuja ekonomsko rast.

Denarna nakazila predstavljajo učinek na gospodarstvo matične države tako direktno kot indirektno. Glavna težava denarnih nakazil je, da se ne usmerijo ali porabijo za nacionalni ekonomski razvoj, se pravi, da je omenjeni denar največkrat porabljen znotraj družine, ne pa za širši družbeni razvoj. Poraba omenjenih nakazil se razlikuje od države do države, a največkrat analize pokažejo rezultate, ki niso razvojno naravnani. V

nekaterih državah imajo zelo dobro urejeno, da zajamejo znaten delež nakazil, a nato žal nimajo izdelane nacionalne politike za porabo teh sredstev, ki bi bila razvojno naravnana. (Massey 1998, 222).

Obstajajo države, ki brez denarnih nakazil sploh ne bi mogle obstajati ali pa zelo težko. Na grafu 6.1 lahko vidimo, da denarna nakazila v Tadžikistanu, na primer, predstavljajo skoraj polovico BDP-ja (45,5%).

Graf 6.1: Deset držav, katerih denarna nakazila predstavljajo največji delež BDP-ja

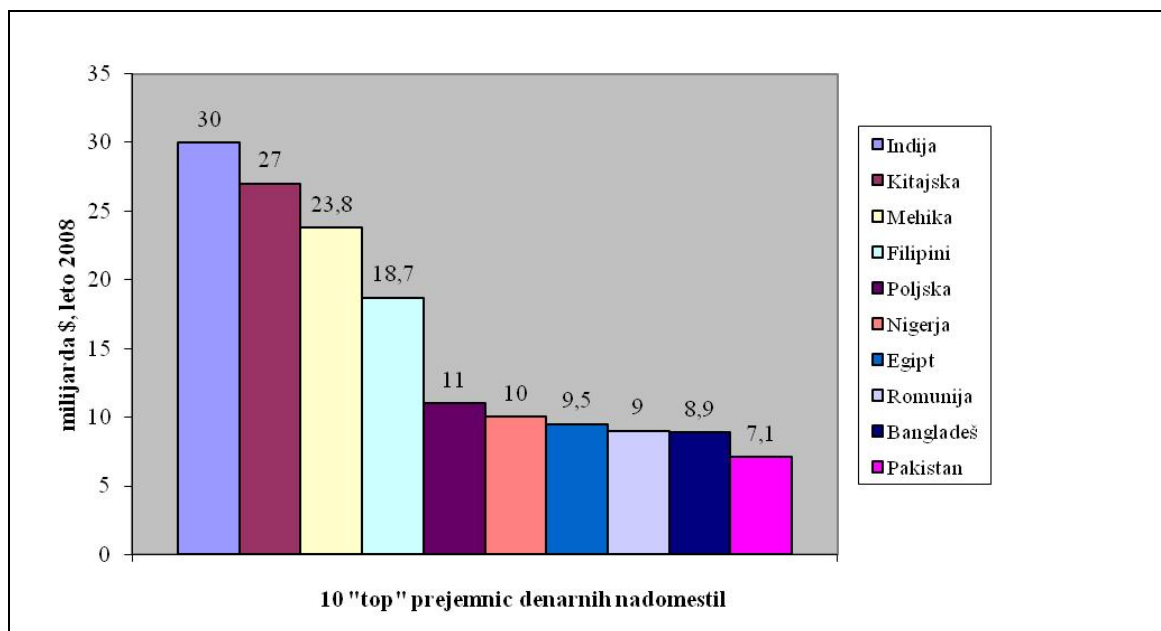
Vir: Ratha in drugi (2008, 5).

Iz grafa je razvidno, da so to države, ki so industrijsko (gospodarsko) manj razvite, v primerjavi z največjimi prejemnicami denarnih nakazil, kot so Indija, Kitajska, Mehika (glej graf 6.1). V Tadžikistanu predstavljajo denarna nakazila skoraj 50% celotnega BDP-ja, kar pomeni, da bi država težko delovala, oziroma sploh ne bi mogla, če ne bi denarna nakazila predstavljala tako visokega deleža BDP-ja.

6.2 Pomen denarnih nakazil – primer: MEHIKA

Mehika je ena tistih držav, ki sodi med večje prejemnice denarnih nakazil. V grafu 6.2 je nanizanih 10 držav v razvoju, ki so v letu 2008 prejele največje zneske denarnih nakazil.

Graf 6.2: Deset največjih prejemnic denarnih nakazil leta 2008

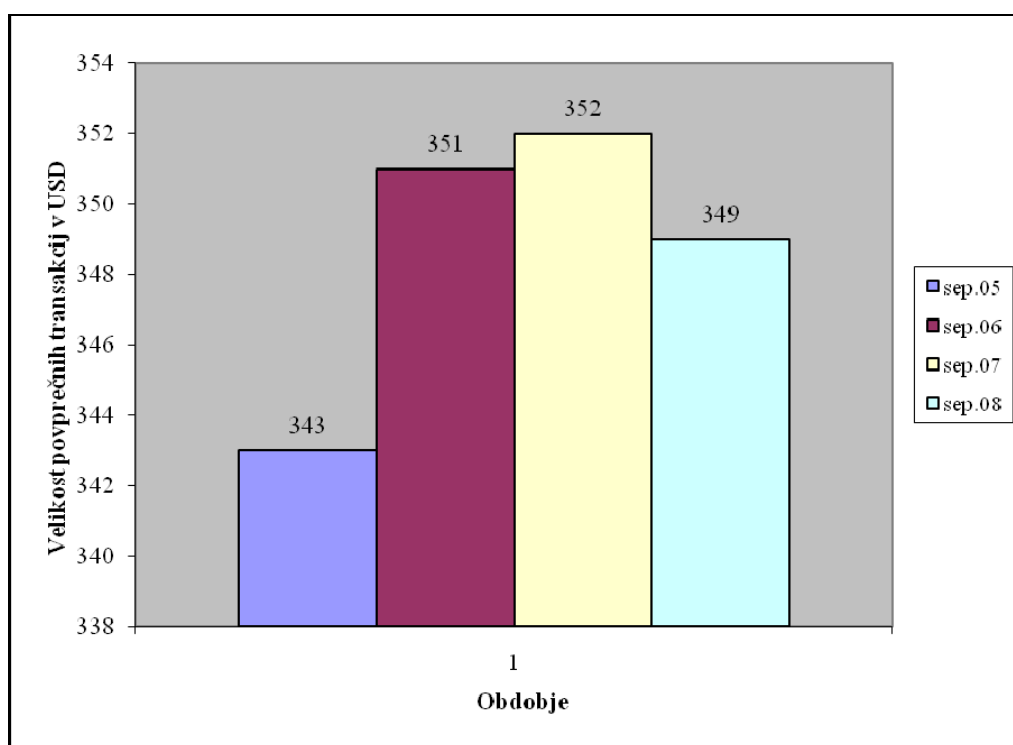
Vir: Ratha in drugi (2008, 5).

Iz grafa je razvidno, da je Mehika v letu 2008 prejela kar za 23,8 milijard dolarjev denarnih nadomestil in se s tem uvršča na tretjo mesto prejemnic držav v razvoju. Pred njo sta le še Kitajska in na vrhu Indija.

Mehiki se glede na trend zadnjih let denarna nakazila vsako leto povečujejo. Leta 2002 je Mehika prejela 11,029 milijard dolarjev denarnih nakazil, leto kasneje 14,911 milijard dolarjev, leta 2004 18,143 milijard dolarjev, ter 21,772 milijard dolarjev leta 2005. Povprečna rast denarnih nakazil v deležih, je bila od leta 2002 do 2005 25, 4%. (Acosta in drugi 2008a, 29).

Višina povprečne transakcije denarnega nakazila v ZDA od leta 2005 do 2008 znaša 348, 75 USD (vsoto sem dobila na podlagi izračuna s pomočjo aritmetične sredine zadnjih štirih let). Najvišja denarna nadomestila so bila jeseni 2007, nato so se pričeli kazati že prvi vplivi finančno gospodarske krize. (Ratha in drugi 2008, 5). Če špekuliramo, lahko napovemo, glede na gospodarske razmere po svetu, da obstaja velika verjetnost, da bodo denarna nakazila za leto 2009 še nižja.

Graf 6.3: Povprečna transakcija denarnih nakazil za Mehiko od leta 2005 do 2008

Vir: Ratha in drugi (2008, 5).

Denarna nakazila v Mehiki prejema nekje med 5-10% gospodinjstev. (Acosta in drugi 2007, 65). Povprečna starost mehiškega migranta, ki dela v ZDA in pošilja domov denar je med 18 in 30 let. Kar 70% teh migrantov ima le osnovno izobraževanje (osnovna šola), 20% jih ima končano srednjo šolo, zgolj slabih 10% pa ima višjo izobrazbo. (Fajnzyber in drugi 2008, 59-60). Ne preseneča podatek, ki pravi, da če gospodinske dohodke razdelimo v pet razredov (v kvantile), kar približno 60 % mehiških gospodinjstev, ki prejemajo denarna nakazila, spada v najnižji kvantil, tako imenovani prvi kvantil. (Acosta in drugi 2007, 69).

Čeprav v Mehiki denarna nakazila predstavljajo precej veliko vsoto (23,8 milijard v letu 2008), je z neekonomskega vidika pomembno, kakšen delež predstavljajo denarna nakazila v mehiškem BDP-ju in kakšno vlogo denarna nakazila odigrajo pri zmanjševanju revščine.

Denarna nakazila v Mehiki ne predstavljajo tako velikega deleža BDP-ja kot bi morda pričakovali. Leta 2006 so denarna nakazila v Mehiki predstavljala zgolj 2,9% BDP-ja. (IFAD 2006). Največji delež BDP-ja v Mehiki predstavlja izvoz nafte in turizem.

Denarna nakazila glede na BDP resnično ne zavzemajo vidnejšega položaja, če vzamemo za primer deset držav, katerih denarna nakazila predstavljajo največji delež BDP-ja (graf 6.1).

V primeru Mehike podatki pravijo, da denarna nakazila nimajo večjega učinka na zmanjševanje revščine v matični državi. Ena od razlag, zakaj je temu tako, je tudi podatek, da denarna nakazila v Mehiki prejema relativno majhen delež gospodinjstev (5 - 10%). (Acosta in drugi 2008b, 89).

Ginijev koeficient⁷ je na primeru Mehike za dohodek, ki ne vključuje tudi denarnega nakazila znašal 0,491, za dohodek, ki pa vključuje denarno nakazilo, pa 0,481. Razlika med obema koeficientama je zanemarljivo majhna – (-)0,01. (Acosta in drugi 2008b, 89). To pomeni, da se povprečni dohodek z denarnimi nakazili porazdeli bolj enakomerno.

Tabela 6.1: Dohodek v Ginijevem koeficientu brez in z denarnim nakazilom

Država	Ginijev koeficient	Razlika v Ginijevem koeficientu z in brez denarnega nakazila
Mehika (2002)		
Dohodek brez denarnega nakazila	0,491	
Dohodek z denarnim nakazilom	0,481	-0,01

Vir: Acosta in drugi (2008b, 89).

Iz tabele je tako razvidno, da denarna nakazila znižajo (sicer malenkostno, pa vendarle) stopnjo revščine v Mehiki.

Naslednje vprašanje, ki se nam poraja je, kakšen je obseg vpliva denarnih nakazil na revščino. Odgovor na zastavljeno vprašanje nam poda spodnja tabela, ki prikazuje izračun revščine na glavo z in brez denarnega nakazila. Predpostavimo, da nek posameznik zasluži 1 dolar na dan, oziroma 2, merjeno po vrednosti paritetne kupne moči (PPP – purchasing power parity). (Acosta in drugi 2008b, 90).

⁷ Ginijev koeficient je definiran med vrednostima 0 in 1. Nižji, ko je koeficient, bolj enakomerna je porazdelitev in višji ko je, bolj neenakomerna je porazdelitev. (Korenjak – Černe 2007, 11).

Tabela 6.2: Revščina na glavo z in brez denarnega nakazila.

Država	Manj kot 1\$/dan (št.ljudi)	Razlika v %	Manj kot 2\$/dan (št.ljudi)	Razlika v %
Mehika (2002)				
Dohodek brez denarnega nakazila	5.268		15.029	
Dohodek z denarnim nakazilom	3.165		12.695	
Razlika med dohodkoma brez in z denarnim nakazilom	-2.103	-39,9	-2.334	-15,5

Vir: Acosta in drugi (2008b, 92).

Iz tabele je razvidno, da se število ljudi, ki dan preživi z manj kot z 1\$ na dan, zmanjša za 39,9%, če prejemajo denarna nakazila. Ljudje, ki pa preživijo dan z manj kot 2\$ na dan, pa se s pomočjo denarnih nakazil zmanjša za 15,5%.

Največji vpliv imajo denarna nakazila na zmanjševanje revščine ravno v državah, v katerih denarna nakazila v največjem številu prejema po dohodkih najrevnejši sloj (Mehika, El Salvador, Dominikanska republika). (Acosta in drugi 2008b, 90).

Acosta skupaj s svojimi sodelavci (2008b, 90) poudari, da naj nam zgoraj opisana simulacija služi le za lažjo predstavo povezave med denarnimi nakazili in revščino, saj so tovrstni prikazi zelo mehanski in dostikrat tudi nerealistični.

Vpliv denarnih nakazil na izobrazbo, se pričakovano, razlikuje od države do države. Hanson in Woodruff (2003 v Acosta in drugi 2007, 84) sta raziskala, da imajo denarna nakazila vpliv v Mehiki na izobrazbo predvsem v ruralnem območju in to na deklice v starosti od 10 do 15 let, katerih matere imajo nižjo izobrazbo.

Izsledki Lopez – Cordova (2005 v Acosta in drugi 2007, 84) pa so pokazali, da so »tokovi denarnih nakazil pozitivno povezani z nižjo stopnjo nepismenosti v Mehiki, vendar so dokazi o vplivih mešani: pozitiven učinek je pri otrocih do 5 let starosti, nepomembno vlogo imajo denarna nakazila pri zmanjševanju pismenosti med 6 in 14 let starosti, negativen vpliv se je pokazal med 15 in 17 letniki.« (Lopez in Cordova 2005, v Acosta in drugi 2007, 84).

Za Mehiko je značilno, da imajo denarna nakazila pozitivne posledice na šolanje otrok tistih staršev, ki imajo nižjo izobrazbo (Hanson in Woodruff 2003; McKenzie in Rapoport 2006 v Acosta in drugi 2007, 88). Razen seveda, če staršem izobrazba otrok ni ali ne more biti prioriteta. (Acosta in drugi 2007, 88). Izsledki, da je večja verjetnost, da bodo denarna nakazila uporabljena za izobrazbo otrok, kjer imajo starši nižjo izobrazbo, ne preseneča, saj si vsak starš želi, da bi njegovi otroci imeli višjo izobrazbo kot oni sami in s tem tudi zagotovljeno lepšo in lagodnejšo prihodnost.

Eden pomembnejših pokazateljev stopnje kvalitete bivanja je tudi zdravje, dostopnost do zdravstvene oskrbe in nege, ozaveščenost o pomembnosti le-tega.

Lopez Cordova (2005 v Acosta in drugi 2007, 91) pravi, da je pri družinah, ki prejemajo denarna nakazila, smrtnost otrok manjša. Raziskava Hildebrandta in McKenzie (2005 v Acosta in drugi 2007, 91) pa za gospodinjstva z denarnimi nakazili poleg manjše umrljivosti otrok razkriva tudi večje število rojstev, lažji in bolj pogost dostop do zdravstvene oskrbe in večjo ozaveščenost. Zdravje in oskrba prejemnikov denarnih nakazil je na višji ravni v primerjavi s tistimi, ki dodatnega dohodka ne prejemajo.

6.3. Denarna nakazila v luči finančne krize

Po mnogih letih visoke rasti se ekspanzija denarnih nakazil počasi umirja. »Prvi znaki umirjanja so se pokazali v tretjem četrtletju 2008, napovedi za 2009 pa so, da se bodo denarna nakazila v luči finančne krize še umirila. Za leto 2009 je napovedano, da bodo denarna nakazila padla za 0,9%, v najslabšem primeru ne več kot za 6%.« (Ratha in drugi 2008, 1).

Faktorji umiritve rasti:

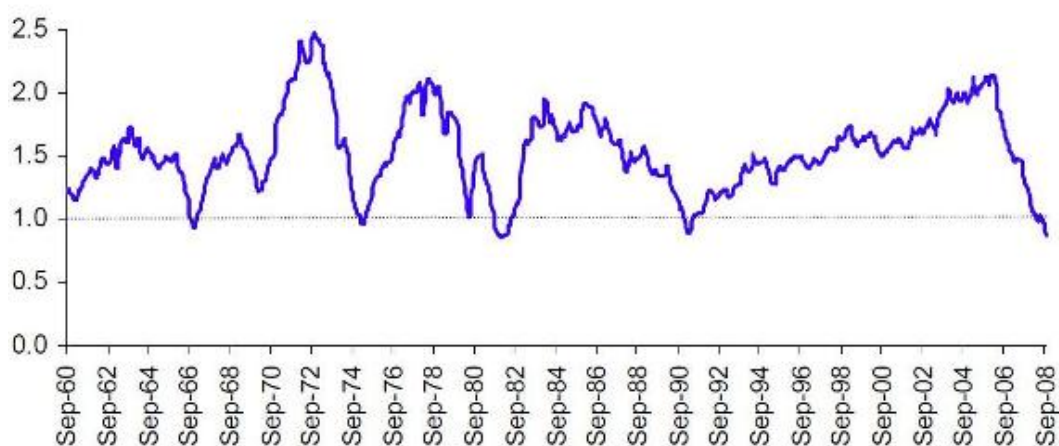
- a) *Upočasnitev gospodarstva v ZDA, sploh v gradbenem sektorju, kar je prizadelo zaposlitev in dohodke delavcev (še posebej iz Mehike).*
- b) *Strožje izvrševanje imigrantskih pravil v ZDA, kar je povzročilo spremembo v pošiljanju denarne pomoči - večja in strožja kontrola.*
- c) *V letih 2002-2007 je bil dosežen vrh tako v obsegu denarnih nakazil, kot tudi v gradbenem sektorju. Glede na graf je videti, da je gradnja novih stanovanj v*

ZDA po letu 2006 začela drastično padati. Poleg tega pa je potrebno poudariti, da je najmanj služb izgubilo ravno prebivalstvo, ki je mehiškega izvora. Razlog je v tem, da so ti delavci dosti bolj fleksibilni kot nemehiški delavci, poleg tega so prvi pripravljene delati tudi za manj denarja.

(Ratha in drugi 2008, 4).

Poglejmo si posledice in prve znake finančne krize na primeru gradbeništva (oziroma gradenj novih stanovanj).

Slika 6.1: Novogradnje v ZDA od septembra 1960 do septembra 2008

Vir: Ratha in drugi (2008, 4).

Z ustavitvijo gradbenih del, postanejo tudi tuji delavci tako imenovani »presežek delovne sile«. Prva vrstica tabele 6.3.1 nam prikazuje, da se je odstotek delavcev od leta 2006 – 2007 povečal za 0,51%, na kar je sledil 0,7% padec med letom 2007 in 2008. Razvidno je, da so Mehičani v primerjavi z delavci, ki niso mehiškega izvora, izgubili manj služb. Prvi so jih v letu dni izgubili le za 0,15%, drugi pa kar za 0,46%. Delavci iz Mehike so manj prizadeti, ker so se bili pripravljene prilagoditi spremembam na trgu, kar pomeni tudi manjše plačilo. So pa mehiški delavci tudi manj zavarovani in si delodajalci lahko privoščijo večje »izkoriščanje«, kot pri domačem ameriškem delavstvu, ne da bi jih kdo kaznoval ali jih spomnil na normative in minimalne delovne razmere in plačilo, ki naj bi bili zagotovljeni vsakemu delavcu.

Tabela 6.3: Izguba služb v gradbenem sektorju, od leta 2006 – 2008

milijoni	2006	2007	2008	Sprememba v	
				% 2006-07	Sprememba v % 2007-08
Vsi delavci	11.1	11.61	10.91	0,51	-0,7
delavci ne španskega izvora	8.43	8.64	8.18	0,21	-0,46
Mehičani	1.43	1.64	1.49	0,21	-0,15

Vir: Ratha in drugi (2008, 4).

6.4. Povzetek vpliva denarnih nakazil

Glavni namen tega poglavja je bilo prikazati vpliv denarnih nakazil v Mehiki na različna področja (BDP, revščina, izobrazba, zdravje). Pri pisanju sem želela, da si ustvarimo sliko, kakšna je dejanska dodana vrednost denarnih nakazil v Mehiki, kar sem poskušala orisati skozi nekaj spektrov, za katere sem osebno ocenila, da so nanje ljudje še posebej občutljivi (to so po moji oceni predvsem socialni vidiki – revščina, zdravje, izobrazba . . .). Bilo bi smiselno, da bi vpliv denarnih nakazil prikazala še glede na javni dolg v Mehiki; glede na razvojno pomoč, ki jo prejema; glede na brezposelnost; glede na razvoj usmerjen v nova podjetja in še bi lahko naštevala, vendar za obširnejšo analizo ni prostora v tej diplomski nalogi.

V svojem diplomskem delu sem želela čim širše opisati migracijske tokove med Mehiko in ZDA, ki jih ustvarjajo mehiški delavci v ZDA, kjer največkrat opravljajo »3-D službe«, denar pa pošiljajo domov, v svojo matično domovino Mehiko.

Na začetku svojega dela sem podala teoretske in zakonske osnove, ki so nam pomagali pri razumevanju celotne tematike in problematike migracijskih tokov. Gledano skozi zgodovino, so bile migracije vseskozi predmet burnih razprav, kjer so se kresala mnenja, razhajali pogledi. Na eni strani je želja zaščititi lasten narod, mu zagotoviti varnost in druge socialne ugodnosti, na drugi strani pa trčimo v človekove pravice in v njihovo univerzalnost in veljavnost za vse. »Nov list« migracijske politike se je vsekakor obrnil z 11. septembrom 2001. Omenjeni dogodek ni imel posledice le za ZDA, ampak se je po njem ustvarila želja po čim večjem globalnem poenotanju migracijske politike, za kar je eden izmed dokazov tudi Resolucija 1373/2001, ki so jo sprejeli Združeni Narodi.

Da je migracijska politika ena bolj »vročih politik« ta hip in bo še aktualnejša, so krive tudi trenutne gospodarsko-finančne razmere v svetu. Finančna kriza utegne postaviti, gledano globalno, nova ravnovesja, nove odnose med državami in morebitni zasuk globalnih (vele)sil. Skupaj z migracijsko politiko bo predmet burnih razprav tudi zaščita posameznega naroda kot takega, države, njenih prebivalcev, nacionalnega interesa in nenazadnje tudi postavitve novih definicij omenjenih pojmov.

Rešitev za zaščito lastnega naroda vsekakor ni v izgradnji barier, ki ločujejo »naše« in »vaše« tudi fizično in se tako še poudari dimenzija delitve iz psihološkega pogleda. Na eni strani smo pridobili podatke, ki pravijo, da je izgradnja zidu med Mehiko in ZDA zmanjšala ilegalne prehode, spet na drugi strani smo pridobili podatke, da se je z zidom tok ilegalnih pribežnikov preusmeril na področja, kjer zidu še ni. Ta področja so sredi puščave, kjer ni »nič« in so tako ilegalni pribežniki izpostavljeni še večjemu tveganju. S poostritvijo migracijske politike pridobi »krila« tako imenovani črni trg, ki postavlja svoja pravila, ki so prvenstveno usmerjena k maksimiziranju dobička. Statistični podatki pravijo, da število migrantov iz Mehike v ZDA vsako leto narašča, pri ilegalnih migrantih je bil leta 2003 res upad, a je v zadnjih letih zopet zapaziti porast prijetih ilegalcev. Prvo postavljeno hipotezo tako lahko vsaj delno potrdimo, če že ne potrdimo v celoti.

Mehika je s 23,8 milijardami dolarjev tretja največja prejemnica denarnih nakazil v letu 2008. Ne glede na to, da je Mehika ogromna država, saj šteje po podatkih iz leta 2006 kar 107.449.525 prebivalcev in da denarna nakazila prejema le okrog 5-10% prebivalstva, je to vsota, ki ima pozitivne vplive na razvoj in napredek v državi. (MapXL.Inc 2006). Glede na področja, ki smo jih raziskali, imajo denarna nakazila še največji učinek na zmanjševanje revščine, pri vseh ostalih področjih je pozitiven učinek denarnih nakazil minimalen. Res pa je tudi, da bi morda morali raziskati vpliv denarnih nakazil še na kako drugo področje (na primer vpliv na denarni dolg, vpliv na razvojno pomoč, vpliv na podjetništvo . . .). Morda pa so iztočnice in ugotovitve v tej diplomski nalogi osnova in motivacija za dela, ki bodo nastala v prihodnje pri morebitnem nadaljevanju študija. Tudi drugo hipotezo lahko potrdimo.

Obe hipotezi, ki sem si ju zastavila na začetku svoje diplomske naloge, sem potrdila in priznam, da sem na začetku bila v njuno potrditev bolj prepričana, kot potem, ko sem se lotila raziskovanja in »luščenja« podatkov.

8 LITERATURA

Acosta, Pablo, Pablo Fajnzylber in J. Humberto López. 2007. The Impact of Remittances on Poverty and Human Capital. Evidence from Latin American Household Surveys. V *International migration, economic development & policy*, ur. Caglar Özden in Maurice w. Schiff, 59 – 98. Washington: The World Bank.

--- 2008a. How Important Are Remittances in Latin America? V *Remittances and Development. Lessons from Latin America*, ur. Pablo Fajnzylber in J. Humberto López, 21 – 49. Washington: The World Bank.

--- 2008b. Do Remittances Lower Poverty Levels in Latin America? V *Remittances and Development. Lessons from Latin America*, ur. Pablo Fajnzylber in J. Humberto López, 87 – 132. Washington: The World Bank.

American Civil Liberties Union – ACLU. 1999. CA's *Anti-Immigrant Proposition 187 is Voided, Ending State's Five-Year Battle with ACLU, Rights Groups*. Dostopno prek: <http://www.aclu.org/immigrants/gen/11652prs19990729.html> (7. maj 2009).

Batalova, Jeanne. 2008. *Mexican Immigrants in the United States*. Dostopno prek: <http://www.migrationinformation.org/USfocus/print.cfm?ID=679> (6. maj 2009).

Bauer, Thomas in Klaus F. Zimmermann. 1999. *Assessment of Possible Migration Pressure and its Labour Market Impact Following EU Enlargement to Central and Eastern Europe*. United Kingdom, Bonn: A study for the Department for education and Employment.

Bevc, Milena, Valentina Prevolnik Rupel in Barbara Verlič Christensen. 2000. *Migracije v Sloveniji v luči vključitve v Evropsko unijo*. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja.

Calavita, Kitty. 1995. Mexican immigration to the USA: The contradictions of border control. V *The Cambridge survey of world migration*, ur. Robin Cohen, 236 – 242. Great Britain: University Press, Cambridge.

California Coalition for Immigration Reform. 2009. *History of Proposition 187*. Dostopno prek: <http://www.ccir.net/REFERENCE/187-History.html> (16. februar 2009).

Camarota A. Stven. 2002. *Immigrants in the United States – 2002. A Snapshot of America's Foreign-Born Population*. Dostopno prek: <http://www.cis.org/articles/2002/back1302.html> (4. maj 2009).

CBP.gov. 2009a. *Electronic System for Travel Authorization*. Dostopno prek: http://www.cbp.gov/xp/cgov/travel/id_visa/esta/ (3. maj 2009).

--- 2009b. *Documentary Requirements for Canadian and Mexican Residents*. Dostopno prek: http://www.cbp.gov/xp/cgov/travel/id_visa/citizens/req_canada_-mexico.xml (3. maj 2009).

Cirasino, Massimo, Mario Guadamillas in Emanuel Salinas. 2008. Facilitating Remittances Flows and Security in the System. V *Remittances and Development. Lessons from Latin America*, ur. Pablo Fajnzylber in J. Humberto López, 299-333. Washington: The World Bank.

Cohen, Robin. 2006. *Migration and its enemies*. Hampshire: Ashgate Publishing Limited.

Cooper, Betsy. 2004. *9/11 Commission Urges Immigration and Border Reform*. Dostopno prek: <http://www.migrationinformation.org/feature/display.cfm?ID=243> (3. maj 2009).

Cornell University Law School. 2009. *Immigration law: an overview*. Dostopno prek: <http://topics.law.cornell.edu/wex/Immigration> (6. maj 2009).

Department of Defense Washington, D.C. 2005. *Strategy for Homeland Defense and Civil Support*. Dostopno prek: <http://www.fas.org/irp/agency/dod/homeland.pdf> (11. april 2009).

Department of Economic and Social Affairs Population Division. 2004. *World population Monitoring 2003: Population, education and development*. New York: United Nations. Dostopno prek: http://www.un.org/esa/population/publications/2003monitoring/-WorldPopMonitoring_2003.pdf (25. marec 2009).

DeSipio, Louis in Rodolfo O. de la Garza. 1998. *Making Americans, Remaking America*. USA: Westview Press.

Federal Motor Carrier Safety Administration. 2009. *United States – Mexico Border*. Dostopno prek: <http://www.fmcsa.dot.gov/images/us-mexico-border.jpg> (1. junij 2009).

GlobalSecurity.org. 2009. *US-Mexico Border Fence/Great Wall of Mexico*. Dostopno prek: <http://www.globalsecurity.org/security/systems/mexico-wall.htm> (11. maj 2009).

Gombač, Jure. 2005. *Zgodovinski primer v luči sodobne teorije*. Ljubljana: Založba ZRC.

Hoefler, Michael, Nancy Rytina in Christopher Campbell. 2006. *Estimates of the Unauthorized Immigrant Population Residing in the United States: January 2006*. Dostopno prek: http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/statistics/publications/ill_pe_2006.pdf (10. maj 2009).

International Fund for Agricultural Development – IFAD. 2006. *Remittance forum – Latin America and the Caribbean*. Dostopno prek: <http://www.ifad.org/events/remittances/maps/latin.htm> (5. april 2009).

Jernegan, Kevin in Migration Policy Institute. 2005. *A New century: Immigration and the US*. Dostopno prek: <http://www.migrationinformation.org/Profiles/display.cfm?ID=283> (6. maj 2009).

Korenjak – Černe, Simona. 2007. *Statistika 1 – VPŠ. Koncentracija pojava*. Dostopno prek: http://miha.ef.uni-lj.si/_dokumenti3-plus2-/190109/8-Koncentracija-VPS07_nov.pdf (4. junij 2009).

Kovačev, Ana Nina. 1993. Akulturacija imigrantov v zahodnih družbah. *Teorija in praksa* 30 (7-8): 699-705.

Lacity.org. 2007. *Antonio Villaraigosa – Mayor of Los Angeles. Biography*. Dostopno prek: <http://www.ci.la.ca.us/Mayor/mayorsoffice/Biography/index.htm> (6. maj 2009).

Malačič, Janez. 2006. *Demografija. Teorija, analiza, metode in modeli*. Šesta izdaja. Ljubljana: Založništvo Ekonomska fakulteta.

MapXL.Inc. 2006. *Population in Mexico*. Dostopno prek: <http://www.mapsofworld.com/mexico/population-in-mexico.html> (22. maj 2009).

Massey S. Douglas, Arango Joaquín, Hugo Graeme, Kouaouci Ali, Pellegrino Adela in Taylor J. Edward. 1993. Theories of International Migration: A review and Appraisal. *Population and Development Review* 19 (3). Dostopno prek: <http://www2.scedu.unibo.it/colombo/dida/materiali/massey%20et%20al%201993.pdf> (1. maj 2009).

Massey, S. Douglas, Joaquin Arango, Hugo Graeme, Ali Kouaouci, Adela Pellegrino in J. Edward Taylor. 1998. *Worlds in Motion. Understanding International Migration at the End of Millenium*. Oxford: Oxford University Press.

Migration policy institut. 2007a. *Legal Immigration to the United States: Fiscal Years 1820 – 2007 (in millions)*. Dostopno prek: <http://www.migrationinformation.org/datahub/charts/final.immigbyyear.shtml> (4. maj 2009).

--- 2007b. *Foreign – Born Population and Foreign Born as Percentage of the Total US Population, 1850 to 2007*. Dostopno prek: <http://www.migrationinformation.org/datahub/charts/final.fb.shtml> (4. maj 2009).

--- 2008. *State Proportion of the Mexican Born Population in the United States*. Dostopno prek: http://www.migrationinformation.org/DataHub/FB_maps/Mexican_by_state_wCityTop15rev.pdf (5. maj 2009).

--- 2009a. *States with the Largest and Fastest Growing Immigrant Populations*. Dostopno prek: http://www.migrationinformation.org/DataHub/FB_maps/State-RankingsACS.pdf (4. maj 2009).

--- 2009b. *Migration facts, states and maps – US*. Dostopno prek: <http://www.migrationinformation.org/datahub/countrydata.cfm?ID=482> (4. maj 2009)

Ratha, Dilip, Sanket Mohapatra in Zhimei Xu. 2008. Outlook for Remittance Flows 2008 – 2010: Growth expected to moderate significantly, but flows to remain resilient. *Migration and Development Brief*, 11. november. Dostopno prek: http://siteresources.worldbank.org/INTPROSPECTS/Resources/334934-1110315015165/MD_Brief8.pdf (23. marec 2009).

Robbins, Ted. 2006. *Bush Signs Border Fence Act; Founds Not Found*. Dostopno prek: <http://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=6388548> (11. maj 2009).

Secure Fence Act. H.R. 6061. Dostopno prek: http://frwebgate.access.gpo.gov/cgi-bin/getdoc.cgi?dbname=109_cong_bills&docid=f:h6061enr.txt.pdf (11. maj 2009).

Štefančič, Marcel. 2005. Kako je zdaj Bush nehote ustanovil še potujoči cirkus. *Mladina*, 23. Dostopno prek: http://www.mladina.si/teednik/200523/clanek/sve--zda_mehika-marcel_stefancic_jr/ (10. april 2009).

The Farmworkers Website. 1999. *The Bracero Program*. Dostopno prek: <http://www.farmworkers.org/bracerop.html> (7. maj 2009).

The Politics of Immigration. 2007. *Immigration and the Law: A Chronology*. Dostopno prek: <http://www.thepoliticsofimmigration.org/pages/chronology.htm> (7. maj 2009).

Thisuesday.net. 2004. *3D Jobs - dirty, dangerous, difficult*. Dostopno prek: <http://www.mapsofworld.com/mexico/population-in-mexico.html> (22. maj 2009).

U.S. Department of Homeland Security. 2009a. *Homeland Security*. Dostopno prek: <http://www.dhs.gov/index.shtm> (9. maj 2009).

--- 2009b. *Immigration*. Dostopno prek: <http://www.dhs.gov/ximgtn/> (9. Maj 2009).

US Immigration and Naturalization Service. 2008. *Naturalization*. Dostopno prek: <http://www.uscis.gov/portal/site/uscis/menuitem.5af9bb95919f35e66f614176543f6d1a/?vgnextoid=ce2b2cd1f7e9e010VgnVCM1000000ecd190aRCRD&vgnnextchannel=96719c7755cb9010VgnVCM10000045f3d6a1RCRD> (13. april 2009).

US Citizenship and Immigration Service. 2009. *About us*. Dostopno prek: <http://www.uscis.gov/portal/site/uscis/menuitem.eb1d4c2a3e5b9ac89243c6a7543f6d1a/?vgnextoid=2af29c7755cb9010VgnVCM10000045f3d6a1RCRD&vgnnextchannel=2af29c7755cb9010VgnVCM10000045f3d6a1RCRD> (14. februar 2009).

USA.gov. 2009. *Migration*. Dostopno prek: <http://www.state.gov/g/prm/c25775.htm> (23. november 2009).

Varnostni svet. 2001. *Resolucija 1373*, S/RES/1373. Dostopno prek: <http://daccessdds.un.org/doc/UNDOC/GEN/N01/557/43/PDF/N0155743.pdf?OpenElement> (3. maj 2009).

Združeni narodi. 2006. *World Migrant Stock: The 2005 Revision*. Dostopno prek: <http://esa.un.org/migration/> (5. maj 2009).

Zlotnik, Hania, Mary M. Kritz in Lin Lean Lim. 1992. *International Migration System*. Oxford: Oxford University Press, Clarendon Press.

9 PRILOGA

Priloga A: Legalni migrantje v ZDA od leta 1820 do 2007, letno.

Leto	Število	Leto	Število	Leto	Število	Leto	Število
1820	8.385	1870	387.203	1920	430.001	1970	373.326
1821	9.127	1871	321.350	1921	805.228	1971	370.478
1822	6.911	1872	404.806	1922	309.556	1972	384.685
1823	6.354	1873	459.803	1923	522.919	1973	398.515
1824	7.912	1874	313.339	1924	706.896	1974	393.919
1825	10.199	1875	227.498	1925	294.314	1975	385.378
1826	10.837	1876	169.986	1926	304.488	1976 ¹	499.093
1827	18.875	1877	141.857	1927	335.175	1977	458.755
1828	27.382	1878	138.469	1928	307.255	1978	589.810
1829	22.520	1879	177.826	1929	279.678	1979	394.244
1830	23.322	1880	457.257	1930	241.700	1980	524.295
1831	22.633	1881	669.431	1931	97.139	1981	595.014
1832	60.482	1882	788.992	1932	35.576	1982	533.624
1833	58.640	1883	603.322	1933	23.068	1983	550.052
1834	65.365	1884	518.592	1934	29.470	1984	541.811
1835	45.374	1885	395.346	1935	34.956	1985	568.149
1836	76.242	1886	334.203	1936	36.329	1986	600.027
1837	79.340	1887	490.109	1937	50.244	1987	599.889
1838	38.914	1888	546.889	1938	67.895	1988	641.346
1839	68.069	1889	444.427	1939	82.998	1989	1.090.172
1840	84.066	1890	455.302	1940	70.756	1990	1.535.872
1841	80.289	1891	560.319	1941	51.776	1991	1.826.595
1842	104.565	1892	579.663	1942	28.781	1992	973.445
1843	52.496	1893	439.730	1943	23.725	1993	903.916
1844	78.615	1894	285.631	1944	28.551	1994	803.993
1845	114.371	1895	258.536	1945	38.119	1995	720.177
1846	154.416	1896	343.267	1946	108.721	1996	915.560
1847	234.968	1897	230.832	1947	147.292	1997	797.847
1848	226.527	1898	229.299	1948	170.570	1998	653.206
1849	297.024	1899	311.715	1949	188.317	1999	644.787
1850	369.980	1900	448.572	1950	249.187	2000	841.002
1851	379.466	1901	487.918	1951	205.717	2001	1.058.902
1852	371.603	1902	648.743	1952	265.520	2002	1.059.356
1853	368.645	1903	857.046	1953	170.434	2003	703.542
1854	427.833	1904	812.870	1954	208.177	2004	957.883
1855	200.877	1905	1.026.499	1955	237.790	2005	1.122.257
1856	200.436	1906	1.100.735	1956	321.625	2006	1.266.129
1857	251.306	1907	1.285.349	1957	326.867	2007	1.052.415
1858	123.126	1908	782.870	1958	253.265		
1859	121.282	1909	751.786	1959	260.686		
1860	153.640	1910	1.041.570	1960	265.398		
1861	91.918	1911	878.587	1961	271.344		
1862	91.985	1912	838.172	1962	283.763		
1863	176.282	1913	1.197.892	1963	306.260		
1864	193.418	1914	1.218.480	1964	292.248		
1865	248.120	1915	326.700	1965	296.697		
1866	318.568	1916	298.826	1966	323.040		

1867	315.722	1917	295.403	1967	361.972	
1868	138.840	1918	110.618	1968	454.448	
1869	352.768	1919	141.132	1969	358.579	

Vir: Migration Policy Institute (2007).